

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra obchodního práva

**Působnost valné hromady
společnosti s ručením omezeným**

Diplomová práce

Jiří Černý

Vedoucí diplomové práce:

Doc. JUDr. Ivana Štenglová

Praha, 26. listopadu 2010

Poděkování

Tímto bych velmi rád poděkoval paní Doc. JUDr. Ivaně Štenglové, vedoucí mé diplomové práce, za odborné rady, cenné připomínky a celkovou pomoc při zpracování této práce.

V Praze 26. 11. 2010

Jiří Černý

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a že veškeré v ní použité prameny, ze kterých jsem čerpal, byly řádně vyznačeny a citovány, a to způsobem ve vědecké práci obvyklým. Tato práce rovněž nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 26. 11. 2010

Jiří Černý

Obsah

Úvod	1
1 Valná hromada jako nejvyšší orgán společnosti s ručením omezeným.....	3
2 Obecně o působnosti valné hromady	5
3 Rozbor jednotlivých otázek působnosti valné hromady	7
3.1 Schválení jednání osob jednajících jménem společnosti před jejím vznikem	8
3.2 Rozhodování o orgánech společnosti, likvidátorovi a prokuristovi	9
3.2.1 Jednatelé	9
3.2.1.1 Jmenování jednatele	10
3.2.1.2 Odvolání jednatele.....	12
3.2.1.3 Odměňování jednatele.....	14
3.2.1.4 Omezení jednatelského oprávnění a právo schvalovat zásady a udělet pokyny	16
3.2.2 Členové dozorčí rady	16
3.2.3 Auditor a výbor pro audit.....	16
3.2.4 Likvidátor	18
3.2.5 Prokurista a další zástupci společnosti.....	19
3.3 Rozhodování o účetních a s nimi souvisejících operacích	21
3.3.1 Schvalování účetní závěrky.....	21
3.3.2 Rozhodování o rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů.....	23
3.3.3 Rozhodování o úhradě ztrát	27
3.3.3.1 Rezervní fond jako prostředek k úhradě ztráty společnosti.....	28
3.3.3.2 Příplatková povinnost jako prostředek k úhradě ztráty společnosti	29
3.3.4 Schvalování návrhu rozdělení likvidačního zůstatku a zprávy o způsobu naložení s majetkem společnosti	30
3.4 Rozhodování o statutárních záležitostech.....	30
3.4.1 Rozhodování o změně společenské smlouvy.....	30
3.4.2 Rozhodování o zvýšení nebo snížení základního kapitálu.....	33
3.4.2.1 Zvyšování základního kapitálu.....	33
3.4.2.2 Snížování základního kapitálu	37
3.4.3 Rozhodování o nepeněžitém vkladu a o možnosti započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splacení vkladu	38
3.4.4 Schvalování stanov a jejich změn	39

3.4.5	Schvalování smlouvy o převodu zisku (§ 190a ObchZ), ovládací smlouvy (§ 190b ObchZ) a smlouvy o tichém společenství a jejich změn	40
3.4.6	Rozhodování o obchodních podílech	41
3.4.6.1	Převody obchodních podílů.....	41
3.4.6.2	Rozdělení obchodních podílů	44
3.4.6.3	Zastavení obchodních podílů.....	45
3.4.6.4	Nakládání s uvolněnými obchodními podíly	46
3.4.7	Rozhodování o přeměnách společnosti	48
3.4.8	Rozhodování o zrušení společnosti s likvidací.....	51
3.5	Rozhodování o významných majetkových dispozicích	52
3.5.1	Schvalování smluv uvedených v § 67a ObchZ.....	52
3.5.2	Finanční asistence.....	55
3.6	Rozhodování o vyloučení společníka.....	56
3.6.1	Kaduční řízení.....	56
3.6.2	Vyloučení společníka soudem.....	59
4	Rozhodování společníků mimo valnou hromadu.....	59
4.1	Rozhodování společníků mimo valnou hromadu podle ustanovení § 130 ObchZ	59
4.2	Rozhodování dohodou společníků	61
4.3	Udělení dodatečného souhlasu společníka s navrhovaným rozhodnutím valné hromady	63
5	Specifika jednočlenné společnosti s ručením omezeným ve vztahu k působnosti valné hromady.....	64
	Závěr	66
	Seznam zkratek	68
	Použitá literatura	69
	Název diplomové práce v anglickém jazyce	73
	Abstrakt	73
	Abstract.....	74
	Seznam klíčových slov	75

Úvod

Společnost s ručením omezeným patří mezi nejmladší formy obchodních společností. Její původní koncept byl vytvořen až koncem devatenáctého století právní vědou v Německu, odkud se pak tato forma postupně rozšířila i do dalších zemí včetně tehdejšího Rakouska-Uherska v podobě zákona č. 58/1906 Ř.z., přičemž v rámci kontinuity došlo k následné recepci tohoto zákona do československého právního řádu a k jeho využití jako vzoru pro současnou právní úpravu.¹

Společnost s ručením omezeným patřila a stále patří mezi velice oblíbené formy obchodních společností na našem území, a to na tolik, že jde dokonce o právní formu nejvíce rozšířenou. Počet společností s ručením omezeným dosahoval ke konci roku 2008 takřka 300 tisíc, což byly v té době více než tři čtvrtiny všech obchodních společností v České republice.² Mezi hlavní důvody oblíbenosti jistě patří omezené osobní ručení společníků za závazky společnosti a zároveň nepřiliš komplikovaná organizační struktura a vcelku snadno splnitelné podmínky založení.

Valná hromada jako nejvyšší orgán společnosti je pak velmi významným právním prostředkem společníků společnosti s ručením omezeným, skrze který mohou společnost řídit a kontrolovat a rozhodovat tak o mnoha důležitých, často až esenciálních otázkách týkajících se života společnosti. Díky tomu prostupuje úprava valné hromady celou řadou ustanovení (nejen) obchodního zákoníku, převážně pak těch, jenž jsou obsaženy v dílu IV hlavy I části druhé o společnosti s ručením omezeným.

Cílem této práce je v první řadě vymezit pojem působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. Dále je jím podrobná analýza jednotlivých otázek, které do této působnosti spadají. Nejde však o analýzu všeobjímající, jelikož taková by

¹ Shodně PELIKÁNOVÁ, I., ČERNÁ, S. a kol. *Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva*. 2. díl. Praha : ASPI, a. s., 2006, s. 28.

² Počet společností s ručením omezeným v České republice dosahoval ke dni 31. 12. 2008 celkem 280 395. Celkový počet obchodních společností na našem území byl ke stejnému datu 311 309{12-7. Právnícké osoby podle vybraných právních forem (stav k 31. 12.). In *Statistická ročenka České republiky 2009* [online]. Český statistický úřad, 2009 [cit. 20. 11. 2010]. Dostupné z Internetu: <[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/DD0030C710/\\$File/0001091207.xls](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/DD0030C710/$File/0001091207.xls)>.

jistě mnohonásobně překračovala veškeré rozumné limity stanovené pro druh prací, jakou je tato. Pozornost se tak co nejvíce koncentruje na to, jakým způsobem se řešení daných otázek dotýká valné hromady, tedy jaké náležitosti, postupy a omezení musí valná hromada při rozhodování dle zákonné úpravy dodržovat. Záměrem je rovněž v rámci uvedené problematiky poukázat na oblasti, které jsou nejednoznačné nebo na něž nepanuje z nějakého důvodu jednotný názor, včetně poskytnutí vlastního komentáře či názoru s případným návrhem možného řešení. Nezbytnou součástí práce je rovněž rozbor současné judikatury vyšších soudů vztahující se k předmětu práce.

Účelem první kapitoly je uvést čtenáře stručným způsobem do dané problematiky. Její obsah je zaměřen převážně na vymezení postavení valné hromady v rámci společnosti s ručením omezeným vůči ostatním orgánům společnosti. Druhá kapitola se orientuje na definování pojmu působnost, na teoretické rozdělení působnosti do skupin a dále na důsledky, které s sebou nese rozhodování valné hromady o otázkách, jež do její působnosti nepatří. Největší část této práce pak zabírá kapitola třetí. Ta je tvořena podrobným rozbohem jednotlivých otázek působnosti valné hromady, které jsou pro lepší názornost a uchopitelnost rozděleny do tematicky souvisejících okruhů. Kapitola čtvrtá a pátá pojednávají na závěr o specifických případech, které nějakým způsobem vybočují ze základního rámce rozhodování valné hromady. Jde o situace, kdy buď společníci rozhodují mimo tento orgán, anebo kdy má společnost pouze jediného společníka.

Text této práce odráží právní stav ke dni 26. listopadu 2010.

1 Valná hromada jako nejvyšší orgán společnosti s ručením omezeným

Valná hromada je podle obchodního zákoníku nejvyšším orgánem společnosti s ručením omezeným (§ 125 odst. 1 ObchZ).³ Je tvořena společníky společnosti. Podle ustanovení § 122 odst. 1 ObchZ vykonávají společníci svá práva týkající se řízení společnosti a kontroly její činnosti na valné hromadě, a to v rozsahu a způsobem, jenž jim umožňuje společenská smlouva popřípadě stanovy. Zároveň je třeba ji považovat za orgán trvalý, jež se schází k jednotlivým jednáním (zasedáním).⁴ Pojem zasedání valné hromady je možné chápat jako zákonem organizované a formalizované shromáždění, kde přítomní⁵ společníci kvalifikovaným způsobem projevují svou individuální vůli týkající se záležitostí společnosti a transformují ji tak v rozhodnutí valné hromady.⁶

Samotné rozhodování probíhá formou hlasování, kdy každý společník uplatňuje svou individuální vůli prostřednictvím hlasů, jimiž na základě společenské smlouvy disponuje. Podle okruhu působnosti, v jejímž rámci je rozhodováno, jsou pak stanoveny minimální limity, jichž je třeba k přijetí rozhodnutí dosáhnout. Jde o nejmenší počet

³ Někteří autoři vyslovují názor, že nejvyšším orgánem společnosti jsou všichni společníci jako celek (např. DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 200) S tímto názorem se neztotožňuji. Obchodní zákoník dle mého mínění společníky jako celek za orgán nepovažuje, což lze mimo jiné dovodit na základě faktu, že nejsou uvedeni v rámci třetího oddílu „Orgány společnosti“ (díl IV, hlava I, část druhá) obchodního zákoníku (obdobně argumentuje Eliáš, K. in ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 3) a rovněž ani na jiném místě zákona nejsou jako orgán obchodním zákoníkem označováni.

⁴ Shodně PELIKÁNOVÁ, I., ČERNÁ, S. a kol. *Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva*. 2. díl. Praha : ASPI, a. s., 2006, s. 411, DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1098.

⁵ Výjimkou z nutnosti podmínky přítomnosti společníka, aby mohl projevit svou vůli na valné hromadě hlasováním, je ustanovení § 127 odst. 7 ObchZ. To umožňuje, aby společník, jež nebyl přítomen na valné hromadě, mohl platně vyjádřit svůj souhlas s navrhovaným rozhodnutím valné hromady i mimo valnou hromadu ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy se konala nebo měla konat valná hromada (podrobněji viz subkapitola 4.3).

⁶ ELIÁŠ, K., BARTOŠÍKOVÁ, M., POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 208.

společníků, jenž musí být na zasedání valné hromady přítomen (usnášeníschopnost), a dále o nejmenší počet hlasů, který je k rozhodnutí zapotřebí (§ 127 ObchZ). Výsledkem hlasování je pak usnesení, které je závazné rovněž i pro společníky, kteří buď hlasovali proti, anebo se hlasování vůbec nezúčastnili.

Ve vztahu k ostatním orgánům společnosti (jednatelům a případně zřízené dozorčí radě) je tedy valná hromada řazena v rámci korporátní hierarchie jako nejvýše postavený orgán, jenž rozhoduje o nejzávažnějších otázkách týkajících se existence společnosti. Společníci společnosti s ručením omezeným (jako kapitálové společnosti) se tedy (na rozdíl od osobních společností) nepodílejí přímo na jejím každodenním řízení a chodu, nýbrž do záležitostí zasahují právě prostřednictvím valné hromady, a to pouze tehdy, když je dána její působnost. Z postavení valné hromady jako nejvyššího orgánu společnosti tak plyne mimo jiné právo vyhradit si rozhodování věcí, které jinak náleží do působnosti jiných orgánů společnosti (§ 125 odst. 3 ObchZ), ale i právo udílet jednatelům závazné pokyny (§ 135 odst. 2 ObchZ odkazující na obdobné užití § 194 odst. 4 ObchZ). Z její působnosti je však zákonem výslovně vyňato obchodní vedení, a to včetně udílení pokynů, které se obchodního vedení týkají. Obchodní vedení tak spadá do výlučné působnosti statutárního orgánu. Tento systém řízení a správy společností, označovaný jako corporate governance, je pro kapitálové společnosti příznačný.⁷

Výše uvedený přístup lze vyčíst rovněž z odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, který judikoval, že *"...valná hromada je nejvýznamnějším orgánem společnosti, jehož prostřednictvím realizují společníci právo podílet se na řízení společnosti a přijímat rozhodnutí, zásadním způsobem ovlivňujícím další existenci a činnost společnosti, včetně rozhodování o personálním složení dalších orgánů společnosti, zatímco další orgány společnosti plní pouze funkce směřující k zajištění*

⁷ U akciové společnosti je rozdělení působností jejích orgánů pojato ještě důsledněji, např. na rozdíl od úpravy společnosti s ručením omezeným si nemůže valná hromada akciové společnosti vyhradit k rozhodování záležitosti, které ji nesvěřuje zákon nebo stanovy (§ 187 odst. 2 ObchZ) – nelze tak do její působnosti svěřovat záležitosti, které spadají do působnosti jiných orgánů společnosti, čímž je ještě výrazněji oddělena její působnost od působnosti ostatních orgánů společnosti.

řádného chodu společnosti, a to představenstvo k jejímu obchodnímu vedení a dozorčí rada ke kontrole její činnosti ...".⁸

Na závěr této kapitoly je nutné zmínit dvě odchylky od základního pojetí valné hromady, které mohou za určitých podmínek nastat. První z nich je situace, kdy jde o jednočlennou společnost s ručním omezením. V takovém případě se valná hromada vůbec nekoná a její působnost vykonává jediný společník (§ 132 ObchZ). Druhou odchylkou je pak možnost rozhodování společníků mimo valnou hromadu podle ustanovení § 130 ObchZ. O obou je více pojednáno v samostatných kapitolách 4 a 5 ke konci této práce.

2 Obecně o působnosti valné hromady

Jako každý orgán kapitálové společnosti má i valná hromada svou působnost. Pojmem působnost je možno chápat okruh záležitostí, kterými je určitý orgán oprávněn se zabývat. Vymezení pojmu působnost judikoval Nejvyšší soud ČR, který uzavřel, že *„působností orgánu se rozumí vymezení okruhu otázek, které je tento orgán oprávněn projednávat a rozhodovat o nich. Každý orgán je přitom oprávněn se zabývat pouze těmi otázkami, které patří do jeho působnosti. To platí o všech orgánech, jejichž působnost zákon buď sám vymezuje, anebo upravuje způsob jejich vymezení.“⁹*

Jak již bylo řečeno, valná hromada rozhoduje o nejzávažnějších otázkách týkajících se existence společnosti. Jelikož situací, kdy je třeba takové otázky řešit, může nastat během života společnosti celá řada, je nutné, aby byl tento fakt dostatečně reflektován zákonnou úpravou. U společnosti s ručením omezeným je základní úprava působnosti valné hromady obsažena v ustanovení § 125 ObchZ. Lze souhlasit s názorem, že uvedené vymezení působnosti má kogentní povahu.¹⁰ Nejde však o výčet taxativní, působnost je valné hromadě přiznána i dalšími ustanoveními. Obchodní

⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 6. 2005, sp. zn. Odo 442/2004. Přestože se rozhodnutí týká pouze akciové společnosti, lze ho jistě ve stejném rozsahu aplikovat i na společnost s ručením omezeným.

⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 4. 2000, sp. zn. 32 Cdo 2776/99.

¹⁰ Shodně PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a. s., 1998, s. 302 a DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1100.

zákoník umožňuje společenskou smlouvou působnost valné hromady pouze rozšiřovat a nikoli zužovat (výjimkou je udělování a odvolávání prokury podle § 125 odst. 2 ObchZ a udělování souhlasu s převodem či rozdělením obchodního podílu podle § 115 odst. 1 ObchZ respektive § 117 odst. 2 ObchZ, které může společenská smlouva z působnosti valné hromady vyloučit). Otázky, které jsou zákonem nebo na základě zákona vyhrazeny valné hromadě k rozhodování, je možné rozdělit do několika základních skupin. Jde o působnost výlučnou, dělenou, fakultativní a atrahovanou.¹¹

Jako výlučnou působnost je možno chápat okruh záležitostí, o nichž může rozhodovat pouze valná hromada. Rozhodnutí o otázkách, jež spadají do výlučné působnosti, tedy nikdo jiný rozhodovat nemůže. Jde například o rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitálu. Výjimkou je rozhodování společníků mimo valnou hromadu na základě ustanovení § 130 ObchZ, které je možné považovat za jeden z prvků vlastních osobním společnostem, jenž lze v právní úpravě společnosti s ručením omezeným nalézt.

Dalším okruhem působnosti je působnost dělená. Jde o případy, kdy zákon svěřuje rozhodování určitých otázek jak zčásti do působnosti valné hromady, tak zčásti do působnosti někoho jiného. Následně pak konkretizuje, ve kterých blíže vymezených situacích, kdo rozhodne. Příkladem dělené působnosti je jmenování jednatelů nebo členů dozorčí rady. Zatímco první jednatelé (členové dozorčí rady) jsou určeni zakladateli společnosti ve společenské smlouvě, následní jednatelé (členové dozorčí rady) jsou již jmenování valnou hromadou.

Předposledním okruhem je fakultativní působnost, kterou lze ještě dále dělit na pozitivní a negativní. Za pozitivní fakultativní působnost můžeme označit okruh záležitostí, o kterých se valná hromada může usnášet pouze tehdy, pokud jí to na základě zákona výslovně umožní společenská smlouva. Jde například o schvalování stanov (§ 110 odst. 2 ObchZ). V případě negativní fakultativní působnosti může valná hromada v určitých situacích rozhodovat vždy, pokud jí to výslovně společenská smlouva na základě zákona neodejme. Tak například podle § 125 odst. 2 ObchZ rozhoduje valná hromada o udělení a odvolání prokury, neurčí-li společenská smlouva jinak.

¹¹ Uvedené dělení okruhů působnosti a jejich následující popis vychází z ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 1-3.

Na závěr je třeba zmínit okruh působnosti, který je označován jako tzv. atrahovaná působnost.¹² Valná hromada společnosti s ručením omezeným (na rozdíl od akciové společnosti) si podle ustanovení § 125 odst. 3 ObchZ může dále vyhradit (atrahovat) do své působnosti rozhodování věcí, které jinak náleží do působnosti ostatních orgánů společnosti s ručením omezeným. Nemůže však na sebe atrahovat působnost statutárního orgánu jednat jménem společnosti navenek.

Rozhodne-li valná hromada o záležitosti, která nespadá do její působnosti, nebude mít takové rozhodnutí žádné právní účinky a půjde tedy o rozhodnutí nicotné. Tento závěr konstatoval Nejvyšší soud ČR v několika svých rozhodnutích, např. v usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 6. 2006, sp. zn. 29 Odo 553/2006 uzavřel: „Rozhodne-li valná hromada o věci, o které v rámci své působnosti rozhodovat nemůže, neboť do její působnosti takové rozhodování nepatří, nemá takové rozhodnutí žádné právní účinky ani v rámci společnosti, natož ve vztahu ke třetím osobám (a je tedy nicotné).“

3 Rozbor jednotlivých otázek působnosti valné hromady

V této kapitole jsou podrobně rozebrány jednotlivé otázky, které je valná hromada oprávněna projednávat a rozhodovat o nich. Pro lepší názornost jsou rozděleny v rámci subkapitol do širších tematických komplexů – okruhů, jež vždy obsahují příbuzné či jinak související okruhy.¹³ Následně jsou pak v každé subkapitole jednotlivé konkrétní otázky detailně popsány. Účelem systematiky je snadnější uchopitelnost souvisejících oblastí. Tento přístup však s sebou logicky může někdy přinášet určitou neostrost a přesah některých otázek do více různých okruhů.

¹² Pojem vychází z latinského slova la attrahere = přitahovat.

¹³ Zvolená systematika členění na tematické okruhy vychází z upravené systematiky uvedené v PELIKÁNOVÁ, I., ČERNÁ, S. a kol. *Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva*. 2. díl. Praha : ASPI, a. s., 2006, s. 409-410.

3.1 Schválení jednání osob jednajících jménem společnosti před jejím vznikem

Vznik obchodní společnosti jako právnické osoby se v českém právním řádu skládá ze dvou etap, a to založení společnosti a vzniku společnosti. Založení společnosti je první etapou celého konstituujícího procesu, jež spočívá v uzavření smlouvy s obvyklými obligačními účinky pro smluvní strany, zatímco druhá zmíněná etapa, kterou je okamžik konstitutivního zápisu do obchodního rejstříku, dává vznik novému právnímu subjektu odlišnému od společníků s účinky vůči třetím osobám stojícím vně obchodní společnosti.¹⁴

Jednání osob za společnost v období od jejího založení až po její vznik upravuje obecně pro všechny společnosti § 64 ObchZ. Toto ustanovení považuje jednání jakékoliv osoby za založenou společnost za platné v případě, že má náležitosti platného právního úkonu. Subjektem, který bude z takového jednání zavázán, je zásadně osoba jednající, přičemž pokud jedná jménem ještě nevzniklé společnosti více osob společně, budou tyto zavázány solidárně, tedy společně a nerozdílně.

K tomu, aby došlo k přechodu takto vzniklých závazků z jednající osoby (osob) na společnost, je třeba naplnit postup uvedený ve druhé větě § 64 ObchZ, musí tedy dojít ke schválení učiněných jednání příslušným orgánem společnosti do tří měsíců od vzniku dané společnosti. Ve společnosti s ručením omezeným je tímto orgánem valná hromada, přičemž usnesení o schválení spadá dle § 125 odst. 1 písm. a) ObchZ do její výlučné působnosti. K přijetí usnesení se vyžaduje prostá většina z přítomné alespoň poloviny všech společníků přítomných na zasedání, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet (§ 127 odst. 3 ObchZ). O tomto rozhodnutí není třeba učinit notářský zápis (§ 127 odst. 4 ObchZ).

Podle předchozí úpravy účinné k 31. 1. 2001 bylo možné, aby společnost převzala pouze závazky související se vznikem společnosti, jež vznikly z jednání zakladatelů. Okruh případů byl tedy omezen jak vlastnostmi jednajících osob (muselo jít o zakladatele), tak povahou závazků (muselo jít o závazky související se vznikem společnosti). Jiné než takto vymezené závazky mohla valná hromada schválit a

¹⁴ PELIKÁNOVÁ, I., ČERNÁ, S. a kol. *Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva*. 2. díl. Praha : ASPI, a. s., 2006, s. 78.

společnost tak převzít pouze tehdy, jestliže smlouvy, v nichž byly závazky obsaženy, byly uzavřeny s odkládací podmínkou vzniku společnosti a schváleny valnou hromadou. Účelem provedených změn bylo celou zákonnou úpravu zjednodušit a současně jasněji vymezit pravidla přechodu závazků na společnost.

V případě, že dojde k platnému schválení, stanoví zákon nevyvratitelnou právní domněnku, že z takto schválených jednání byla společnost zavázána od samého počátku (ex tunc). Po uplynutí lhůty již valná hromada souhlas s účinky přechodu závazků dle § 64 ObchZ udělit nemůže. Není ovšem vyloučeno, aby byly pohledávky z takových jednání následně postoupeny společnosti podle § 524 a násl. ObčZ, nebo aby společnost převzala dluh vzniklý tímto jednáním podle § 531 a násl. ObčZ či aby společnost k těmto dluhům přistoupila na základě § 533 a násl. ObčZ.¹⁵

Zakladatelům je ustanovením § 64 odst. 2 ObchZ uložena povinnost pořídit seznam jednání učiněných za společnost před jejím vznikem a předložit jej ke schválení valné hromadě společnosti s ručením omezeným tak, aby mohla být dodržena tříměsíční lhůta. Případně nesplnění informační povinnosti zakládá solidární odpovědnost zakladatelů za škodu vůči věřitelům společnosti dle ustanovení § 64 odst. 2 ObchZ. Režim této odpovědnosti se řídí obecným ustanovením § 373 ObchZ (ve spojení s § 757 ObchZ).

Po schválení jednání učiněného před vznikem společnosti valnou hromadou je její statutární orgán (tedy jednatelé společnosti) povinen bez zbytečného odkladu oznámit toto jednání účastníkům závazkových vztahů vzniklých z těchto jednání (§ 64 ObchZ).

3.2 Rozhodování o orgánech společnosti, likvidátorovi a prokuristovi

3.2.1 Jednatelé

Podle ustanovení § 125 odst. 1 písm. f) ObchZ patří do působnosti valné hromady jmenování, odvolání a odměňování jednatelů. K přijetí usnesení je třeba prostá

¹⁵ BARTOŠÍKOVÁ, M, ŠTENGLOVÁ, I. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 125.

většina přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva nutnost vyššího počtu hlasů (§ 127 odst. 3 ObchZ). Notářský zápis není vyžadován (§ 127 odst. 4 ObchZ).

3.2.1.1 Jmenování jednatele

Jmenování prvních jednatelů vyhrazuje ObchZ zakládajícím společníkům, když stanoví v § 110 odst. 1 písm. e) ObchZ jako jednou z podstatných náležitostí společenské smlouvy uvedení jmen a bydlišť prvních jednatelů společnosti. To potvrdil ve svém rozhodnutí i například Krajský soud v Hradci Králové: „*určení prvních jednatelů [§ 110 odst. 1 písm. e) ObchZ] obchodní společnosti patří mezi podstatné části společenské smlouvy. Má-li dojít ke snížení počtu těchto jednatelů, jejichž počet byl uveden ve společenské smlouvě, může se tak stát pouze změnou společenské smlouvy.*“¹⁶ Jmenování druhých a dalších jednatelů již pak náleží do působnosti valné hromady (§ 125 odst. 1 písm. f) ObchZ). Jak bylo uvedeno v předchozím výkladu, jde tedy o působnost dělenou. Jména jednatelů jmenovaných valnou hromadou a dalších údajů se jich týkajících se již ve společenské smlouvě neuvádějí, a proto není rozhodování o jmenování jednatelů rozhodováním o změně společenské smlouvy (§ 141 odst. 1 ObchZ).¹⁷ Autonomie rozhodování valné hromady ohledně výběru a následného jmenování jednatele však není neomezená.

Prvním z okruhu omezení je limitace zákonnými předpisy, jež klade na osobu jednatele určité nutné požadavky. Jednatelům může být valnou hromadou jmenována pouze fyzická osoba, což vyplývá ze znění § 133 odst. 3 ObchZ, které stanoví, že jednatel je jmenován z řad společníků nebo jiných fyzických osob. Výjimkou je případ jmenování jednatele soudem, kdy od účinnosti novely obchodního zákoníku provedené zákonem č. 370/2000 Sb. má soud možnost jmenovat jednatelům navíc i společníka, který je právnickou osobou, a to na základě obdobného užití § 194 odst. 2 ObchZ, na jehož obdobné použití odkazuje § 135 odst. 2 ObchZ, a jež pak dále odkazuje na obdobné užití § 71 odst. 2 věty druhé ObchZ. V takovém případě má pak právnická osoba – jednatel povinnost určit fyzickou osobu, která bude jejím jménem vykonávat funkci jednatele a která se zapisuje do obchodního rejstříku (§ 35 písm. f) ObchZ).

¹⁶ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 11. 1993, 15 Co 11/93, Rc 41/95.

¹⁷ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 432.

Jednatelem jmenovaným valnou hromadou tedy může být pouze fyzická osoba, která dosáhla věku alespoň 18 let, je plně způsobilá k právním úkonům a která musí být bezúhonná ve smyslu zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání a neexistuje u ní skutečnost, jež je překážkou provozování živnosti podle § 8 ŽZ. Nebude-li jmenovaná osoba splňovat některé z těchto požadavků pro výkon funkce, půjde o nicotné rozhodnutí valné hromady, jež bude v důsledku znamenat, že se osoba jednatelem nestane.

Nadto se jednatelem po dobu stanovenou zákonem nemůže stát ani osoba, vykonávala-li funkci statutárního orgánu v právnické osobě, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs nebo byl-li insolvenční návrh podaný proti takové právnické osobě zamítnut pro nedostatek majetku, a to za podmínek ustanovení § 38l ObchZ. Pokud byla valná hromada na existenci překážky uvedené v § 38l ObchZ upozorněna, může jednatele jmenovat usnesením přijatým kvalifikovanou, tedy dvoutřetinovou, většinou přítomných společníků, v důsledku čehož překážka odpadá.

Jednatelem se dále nemůže stát osoba, která je již členem dozorčí rady (§ 139 odst. 2 ObchZ) a rovněž lze výkladem dospět k závěru, že jí nemůže být prokurista. Poslední uvedené omezení, kterým je inkompatibilita s funkcí prokuristy, lze dovozovat z povahy věci, mimo jiné i z obecného zájmu na ochraně práv třetích osob, jelikož rozsah zmocnění prokuristy je užší než u jednatele a mohly by tak vznikat pochybnosti, zda v daném okamžiku jedná osoba jako jednatel nebo jako prokurista.¹⁸

Druhým z okruhu omezení je limitace smluvní. Společníci mohou mít zájem omezit autonomii volby a jmenování jednatele valnou hromadou některými ustanoveními ve společenské smlouvě. Inkorporace určitých směrnic pro přijímání usnesení tohoto druhu do společenské smlouvy není vyloučena, a to ani ohledně způsobu přijímání usnesení (např. volba jednatelů tajným hlasováním) ani ohledně obsahových hledisek (např. nejnižší možný věk či specifické kvalifikační předpoklady jednatele).¹⁹ Obsahově je valná hromada rovněž vázána určením společenské smlouvy o

¹⁸ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 262. ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 7.

¹⁹ ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 7.

nejnižším možném počtu jednatelů společnosti.²⁰ Je však vyloučeno uložit ve společenské smlouvě, koho konkrétně má valná hromada jednatelem jmenovat.²¹ Šlo by totiž dle mého názoru o nepřipustné omezení, popřípadě až o úplné vyloučení působnosti valné hromady, a to bez jakéhokoliv zákonného zmocnění. Takové ustanovení by bylo tedy třeba považovat za neplatné a valná hromada by jím nebyla vázána. V prvorepublikové judikatuře tak bylo jako nepřipustné konstatováno například ujednání, kterým společenská smlouva založila všem společníkům právo, aby se postupně stali jednatelem společnosti.²²

Na závěr je nutno podotknout, že přestože to obchodní zákoník výslovně nestanoví, je zřejmé, že jednatel musí se svým jmenováním vyjádřit souhlas, a to buď výslovně, nebo alespoň konkludentně.²³ Pokud by tak neučinil, k platnému jmenování nedojde. Uvedenou podmínku lze dovodit z Listiny základních práv a svobod, jež stanoví, že nikdo nesmí být nucen činit něco, co mu zákon neukládá.

3.2.1.2 Odvolání jednatele

Do působnosti valné hromady se řadí i odvolání jednatele (§ 125 odst. 1 písm. f) ObchZ). Stejně jak již bylo uvedeno u jmenování, není ani odvolání jednatelů rozhodováním o změně společenské smlouvy, jelikož se údaje o jednatelech jmenovaných valnou hromadou ve společenské smlouvě neuvádějí. Právo valné hromady odvolat jednatele tak nesmí být nijak omezováno. Ujednání ve společenské smlouvě, stanovách či smlouvě o výkonu funkce, podle kterého je společnost povinna

²⁰ „Má-li dojít ke snížení počtu těchto jednatelů, jejichž počet byl uveden ve společenské smlouvě, může se tak stát pouze změnou společenské smlouvy.“ (rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 11. 1993, 15 Co 11/93; Rc 41/95)

²¹ ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 7.

²² „Nepřipustným jest ustanovení společenské smlouvy, dle něhož vyhrazuje se společníku právo, žádati, by svého času byl ustanoven za jednatele...“ Rozhodnutí Nejvyššího soudu československé republiky ze dne 15. února 1921, R I 137/21 nebo také VÁŽNÝ, F. *Rozhodnutí Nejvyššího soudu československé republiky ve věcech občanských, svazek třetí z roku 1921*, Praha : Právnícké vydavatelství v Praze, společnost s r. o., 1921, č. 922, s. 120 – 122.

²³ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 266. DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1104.

ponechat určitou osobu ve funkci jednatele po určitou dobu nebo tuto osobu odvolat jen z určitých důvodů, je neplatné.²⁴ Neplatnost ustanovení společenské smlouvy zakládající neodvolatelnost jednatele pro rozpor s kogentními ustanoveními obchodního zákoníku byla konstatována usnesením Nejvyššího soudu ČR.²⁵

V případě, že jednatel ze své funkce sám odstoupí, valná hromada již o tomto nerozhoduje, a tedy nemůže odstoupení schválit ani odmítnout, ale pouze jej na základě úpravy obsažené v § 66 odst. 1 ObchZ projedná jako příslušný orgán, který jednatele jmenoval. Oznámení odstoupení lze považovat za relevantní projev vůle adresovaný společnosti, jehož účinky nastávají doručením společnosti, což má za následek vázanost obou stran a tedy i nemožnost jeho zpětvzetí bez výslovného souhlasu valné hromady.²⁶ Samotný zánik funkce pak nastává na základě výše zmíněného projednání, čímž valná hromada vezme skutečnost odstoupení na vědomí. Vrchní soud judikoval, že projednání odstoupení jednatele valnou hromadou společnosti s ručením omezeným je jen oficializovaným a institucionalizovaným vzetím na vědomí jednostranného projevu vůle odstupujícího orgánu.²⁷ S tímto názorem se lze ztotožnit. Pokud valná hromada odstoupení neprojedná, končí výkon funkce jednatele uplynutím dvou měsíců od oznámení odstoupení na zasedání valné hromady, neschválí-li tato na jeho žádost jiný okamžik zániku funkce (§ 66 odst. 1 ObchZ). Podle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze je třeba slova „měla projednat“ interpretovat rovněž ve smyslu, že se řádně svolaná hromada nesejde v usnášeníschopném stavu.²⁸

²⁴ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 266.

²⁵ „Obchodní zákoník nepřipouští, aby společenská smlouva společnosti s ručením omezeným založila neodvolatelnost jednatele společnosti“ (usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 10 2000, sp. zn. 29 Cdo 968/2000).

²⁶ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 263.

²⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 1. 2004, sp. zn. 7 Cmo 89/2003 nebo také *Soudní rozhledy*, 2000, č. 10, s. 385-386.

²⁸ „Dnem, kdy valná hromada ‚měla projednat‘ rezignaci jednatele společnosti s ručením omezeným na tuto funkci, je nutno rozumět nejenom případ, kdy se valná hromada sešla v usnášeníschopném stavu, leč odstoupení jednatele s funkce na ní nebylo projednáno, nýbrž i případ, kdy se valná hromada nesejde, tedy v určený čas a na určené místo se nedostaví společníci mající dostatečný

Účelem dvoufázovosti zániku funkce odstoupením je ochrana obou stran, tedy společnosti (v tomto konkrétním případě reprezentovanou valnou hromadou, jež bere projednáním odstoupení na vědomí) a odstupujícího jednatele. Jednatelům tak nelze bránit ve vzdání se funkce (ať již aktivním jednáním nebo nečinností) a společnost musí mít naopak přiměřený čas k zajištění adekvátní náhrady za odstupujícího funkcionáře (jde tedy o ochranu před ukončením funkce ze dne na den).²⁹

Z teoretického hlediska, i když v praxi nejde o příliš časté řešení, je možné souhlasit s názorem zastávaným například Eliášem, K., či Dvořákem, T., že o zániku funkce lze uzavřít dohodu podle ustanovení § 572 odst. 2 OZ. „*Jako správné se jeví řešení, podle něhož jednatel valné hromadě navrhne uzavření dohody a valná hromada na to následně svým usnesením přistoupí.*“³⁰

3.2.1.3 Odměňování jednatele

Valná hromada se rovněž usnává o odměňování jednatelů (§ 125 odst. 1 písm. f) ObchZ). Termín odměna je třeba zásadně odlišit od pojmů mzda, plat nebo jiné formy odměňování podle zákoníku práce, protože funkce jednatele nemůže být vykonávána v pracovněprávním vztahu. I zde je možné do společenské smlouvy zahrnout pravidla, jež budou autonomii rozhodování valné hromady omezovat. V takovém případě je tato povinná ujednání respektovat s tím, že odchýlit se může pouze na základě změny společenské smlouvy dle (§ 125 odst. 1 písm. d) ObchZ).³¹

počet hlasů pro to, aby valná hromada byla usnášeníschopná. Zánik funkce jednatele společnosti s ručením omezeným dle § 66 odst. 1 ObchZ může nastat pouze v případě, že odstoupení z funkce jednatele projednala nebo měla projednat (i když nebyla usnášení schopná) řádně svolaná valná hromada.“ (usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 7. 1999, sp. zn. 7 Cmo 672/98 nebo také *Právní rozhledy*, 2000, č. 6, s. 271-281).

²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 181/2003.

³⁰ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 270 a ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. Praha : Prospektrum, 1997, s. 172.

³¹ ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 8. „*Jest změnou společenské smlouvy, má-li tato ustanovení (...) o odměně jednatelské, která usnesením společníků se změnila*“ (rozhodnutí Nejvyššího soudu československé republiky ze dne 19. června 1923, Rv I 1237/22 nebo také VÁŽNÝ, F. *Rozhodnutí Nejvyššího soudu*

Valná hromada může odměnu stanovit buďto pouze rozhodnutím o pravidlech, na základě kterých bude odměna jednatele určena, nebo může její výši přímo určit.³² Rozhodování pak může být nahrazeno schválením smlouvy o výkonu funkce, která bude ujednání o odměňování obsahovat. Schvalování smlouvy o výkonu funkce je řazeno na základě ustanovení § 125 odst. 1 písm. m) ObchZ do výlučné působnosti valné hromady, přičemž k přijetí platného usnesení o schválení je třeba nadpoloviční většiny společníků přítomných na valné hromadě, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet (§ 127 odst. 3 ObchZ). O rozhodnutí není třeba učinit notářský zápis.

Pokud valná hromada o odměně nerozhodne a mezi jednatelem a společností není dohodnuto něco jiného, nastoupí ustanovení § 66 odst. 2 ObchZ, jež odkazuje na přiměřené užití mandátní smlouvy. V takovém případě má jednatel právo na odměnu obvyklou ve smyslu ustanovení § 571 odst. 1 ObchZ.

V souvislosti s odměňováním jednatelů je třeba ještě zmínit ustanovení § 66 odst. 3 ObchZ. Podle jeho znění může společnost poskytnout jakékoliv plnění ve prospěch osoby, jež je orgánem společnosti nebo jeho členem, na které nevyplývá právo z právního předpisu nebo z vnitřního předpisu, jen tehdy, udělí-li k tomu valná hromada souhlas nebo je-li přiznáno ve smlouvě o výkonu funkce. K rozhodnutí o udělení souhlasu je zapotřebí prosté většiny hlasů společníků přítomných na valné hromadě, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet (§ 125 odst. 1 písm. o) ObchZ ve spojení s § 127 odst. 3 ObchZ). Rovněž v tomto případě není třeba pořádit o rozhodnutí notářský zápis. Ovšem ani se souhlasem valné hromady nelze takové plnění poskytnout, pokud výkon funkce zřejmě přispěl k nepříznivým hospodářským výsledkům

československé republiky ve věcech občanských, ročník pátý z roku 1923, Praha : Právnícké vydavatelství v Praze, společnost s r. o., 1923, č. 2734, s. 1056 – 1059.

³² „Aby žalobci vznikl nárok na uplatněnou odměnu, musel by tento nárok vyplýnout z rozhodnutí valné hromady, nikoli z interních pravidel zpracovaných na jeho základě ... interní pravidla banky, resp. smlouva uzavřená v souladu s nimi, mohla založit právo na poskytnutí vymáhaného plnění jen tehdy, kdyby tato pravidla schválila valná hromada anebo kdyby se – co do přiznávaného plnění – zcela (nikoli pouze „v zásadě“ jak uzavřel odvolací soud) shodovala s rozhodnutím valné hromady o odměňování ... valná hromada nemusí určit přímo výši úplaty za výkon funkce člena statutárního orgánu, ale postačí, když stanoví pravidla pro jejich určení...“ (Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.1.2007, sp. zn. 29 Odo 1200/2005).

společnosti, anebo při zaviněném porušení právní povinnosti v souvislosti s výkonem funkce.

3.2.1.4 Omezení jednatelského oprávnění a právo schvalovat zásady a udílet pokyny

Dalším významným právem, jež je řazeno do působnosti valné hromady ve vztahu k jednatelům, je možnost omezit svým usnesením jejich jednatelské oprávnění (§ 133 odst. 2 ObchZ). Tato omezení ovšem nejsou účinná ve vztahu ke třetím osobám. Naproti tomu jsou však závazná ve vztahu mezi společností a jednatelem, z čehož vyplývá možnost sankcionovat jejich případné porušení (např. odvoláním či uplatněním nároku na náhradu škody).

Souvisejícím oprávněním valné hromady je schvalování zásad a udílení pokynů jednatelům na základě ustanovení § 135 odst. 2 ObchZ odkazujícího na obdobné užití § 194 odst. 4 ObchZ. Jednatelé jsou povinni řídit se zásadami a pokyny schválenými valnou hromadou, pokud se netýkají obchodního vedení společnosti, nestanoví-li zákon jinak, a jsou v souladu s právními předpisy, společenskou smlouvou a stanovami. Stejně jako v případě omezení jednatelského oprávnění, nemá i zde eventuální porušení účinky vůči třetím osobám.

3.2.2 Členové dozorčí rady

Dozorčí rada je ve společnosti s ručením omezeným fakultativně zřizovaným kontrolním orgánem (§ 137 odst. 1 ObchZ). V působnosti valné hromady podle § 125 odst. 1 písm. g) ObchZ spočívá stejně jako v případě jednatelů právo rozhodnout o jmenování, odvolání a odměňování členů dozorčí rady. Vyplyvají z toho obdobná práva, povinnosti a omezení jako byla uvedena v předcházejícím textu věnovaném jednatelům.

3.2.3 Auditor a výbor pro audit

Dne 14. dubna 2009 nabyl účinnosti zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), který uvádí českou právní úpravu do souladu s evropským právem, konkrétně pak se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES ze dne 17. května 2006 o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek. Z pohledu tématu této práce zákon mimo jiné přináší oproti předchozí

právní úpravě významnou změnu, kdy zakládá v určitých případech působnost valné hromady.

Pokud má společnost povinnost mít podle zákona o účetnictví účetní závěrku ověřenou auditorem nebo konsolidovanou účetní závěrku ověřenou auditorem, zakládá § 17 odst. 1 ZAud působnost valné hromady určit auditora. Pokud valná hromada tuto povinnost nesplní, určí auditora dozorčí rada společnosti, je-li zřízena. Smlouvu o povinném auditu je pak statutární orgán oprávněn uzavřít pouze s takto určeným auditorem.

Působnost valné hromady je dále založena v případě, kdy společnost spadá jako účetní jednotka pod legální definici pojmu „subjekt veřejného zájmu“ obsaženou v ustanovení § 2 písm. m) ZAud. U společnosti s ručením omezeným k tomu dojde tehdy, pokud bude sama nebo jako součást konsolidačního celku³³ zaměstnávat za bezprostředně předcházející účetní období v průměru v přepočtu více než 4000 zaměstnanců. Subjekt veřejného zájmu je povinen zřídit nejméně tříčlenný orgán, který se nazývá výbor pro audit. Ten například sleduje postup sestavování účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky, proces povinného auditu účetní závěrky či posuzuje nezávislost auditora apod. Zřízení výboru pro audit stejně jako jmenování jeho členů tedy zákon svěřuje do působnosti valné hromady (§ 44 odst. 1 a 2 ZAud). Členové výboru jsou jmenováni z členů dozorčího orgánu nebo třetích osob, přičemž nejméně jeden člen tohoto výboru musí být nezávislý na auditované osobě a musí mít nejméně tříleté praktické zkušenosti v oblasti účetnictví nebo povinného auditu. Pokud valná hromada nesplní svou povinnost zřídit výbor pro audit, vykonává činnosti výboru pro audit dozorčí rada společnosti, byla-li zřízena.

Valná hromada bude o všech výše uvedených otázkách rozhodovat prostou většinou hlasů přítomných společníků, pokud společenská smlouva společnosti nebude vyžadovat vyšší počet (§ 127 odst. 3 ObchZ). Pořízení notářského zápisu o těchto rozhodnutích není vyžadováno (§ 127 odst. 4 ObchZ).

³³ Konsolidačním celkem se podle ustanovení § 22 odst. 2 ÚčZ zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví rozumí skupina účetních jednotek, jež jsou osobami řídícími, ovládanými nebo v nichž konsolidační účetní jednotky vykonávají podstatný vliv (blíže viz subkapitola schvalování účetní závěrky).

Jelikož se stále jedná o relativně novou úpravu, je ještě na závěr vhodné zmínit přechodná ustanovení zákona o auditorech. Subjekty veřejného zájmu byly povinny začít postupovat podle nového zákona nejpozději do konce roku 2009. Povinnost ostatních účetních jednotek určovat auditora jejich nejvyšším orgánem podle nové úpravy se nevztahuje na již zahájené audity a smlouvy o povinném auditu uzavřené před účinností zákona o auditorech. Pokud se však tyto smlouvy vztahují k ověřování účetních závěrek s rozhodným dnem po 31. prosinci 2010, je třeba již postupovat podle nové právní úpravy.

3.2.4 Likvidátor

Podle § 125 odst. 1 písm. i) ObchZ rozhoduje valná hromada o jmenování, odměňování a odvolání likvidátora. Podle ustanovení § 71 odst. 1 ObchZ může být likvidátorem pouze fyzická osoba. V současné době existují z tohoto pravidla dvě výjimky. První z nich je případ jmenování likvidátora soudem v souvislosti s nuceným zrušením společnosti, kdy soud může jmenovat z řad společníků i právnickou osobu (viz dále). Druhou výjimku představuje ustanovení § 70 odst. 3 zákona č. 21/1992 o bankách, jež umožňuje jmenovat likvidátorem právnickou osobu.

Přestože tedy obchodní zákoník nestanoví výslovně jinou podmínku, než že likvidátorem může být pouze fyzická osoba, lze dovodit, že rovněž osoba likvidátora musí splňovat stejné předpoklady způsobilosti k výkonu funkce jako jednatel společnosti. Argumentem je zde analogie, „*neboť jestliže na likvidátora podle § 70 odst. 3 ObchZ (byť s omezením) přechází působnost jednatele, pak nutně musí splňovat tytéž podmínky jako jednatel sám.*“³⁴ Za další argument je možno jistě považovat fakt, že podle ustanovení § 71 odst. 5 ObchZ odpovídá likvidátor týmž způsobem, jako členové statutárních orgánů.³⁵ De lege ferenda by bylo jistě vhodné tyto podmínky stanovit výslovně.

V případě jmenování valnou hromadou tedy platí pro osobu likvidátora stejné zákonné předpoklady jako pro jednatele nebo člena dozorčí rady, tj. musí jít o fyzickou

³⁴ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 365. a ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. Praha : Prospektrum, 1997, s. 192, pozn. 294.

³⁵ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 692.

osobu starší 18 let, která je plně způsobilá k právním úkonům, bezúhonná ve smyslu živnostenského zákona, u níž není dána překážka provozování živnosti dle živnostenského zákona a dále se na ni nevztahuje zákaz výkonu funkce dle § 381 ObchZ. Funkce likvidátora je dále (stejně jako v případě jednatele) inkompatibilní s funkcí člena dozorčí rady nebo prokuristy.

Pokud není likvidátor ustaven do funkce valnou hromadou bez zbytečného odkladu poté, co byla společnost dobrovolně zrušena, jmenuje ho soud (§ 71 odst. 1 ObchZ). U nuceného zrušení rozhoduje soud o ustavení do funkce vždy (§ 71 odst. 2 ObchZ), přičemž jak již bylo uvedeno výše, na rozdíl od valné hromady má navíc právo v tomto případě jmenovat i společníka - právnickou osobu. Právnická osoba je pak do 10 dnů od dne, kdy se rozhodnutí o jmenování likvidátora stane vykonatelným, povinna určit fyzickou osobu, která bude jejím jménem vykonávat funkci likvidátora, jinak bude tuto funkci vykonávat její statutární orgán. Lze souhlasit s názorem, že poslední věta ustanovení § 71 odst. 2 ObchZ se vztahuje pouze pro případ jmenování soudem a valná hromada tedy není oprávněna jmenovat likvidátorem právnickou osobu, a to v důsledku skutečnosti, že úprava toto umožňující je začleněna do textu odstavce 2, jež upravuje výlučně jmenování likvidátora soudem.³⁶

Valná hromada se o jmenování likvidátora usnává nadpoloviční většinou přítomných společníků, nevyžaduje-li společenská vyšší počet (§ 127 odst. 3 ObchZ). Notářský zápis o rozhodnutí vyhotoven být nemusí (§ 127 odst. 4 ObchZ).

3.2.5 Prokurista a další zástupci společnosti

Udělení a odvolání prokury patří do působnosti valné hromady, nestanoví-li společenská smlouva něco jiného (§ 125 odst. 2 ObchZ). Spolu s případy udělování souhlasu s převodem obchodního podílu upraveným v § 115 odst. 1 ObchZ a udělování souhlasu s rozdělením obchodního podílu podle § 117 odst. 1 ObchZ jde tak o jedinou možnost, kdy může být působnost valné hromady stanovená obchodním zákoníkem platně omezena. K usnesení o udělení a odvolání prokury je zapotřebí prosté většiny hlasů přítomných společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů (jde o rozhodnutí podle § 125 odst. 1 písm. o) ObchZ). V případě, že společenská smlouva

³⁶ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 282.

udělení a odvolání odnímá z působnosti valné hromady, budou o tomto rozhodovat v rámci své působnosti jednatele společnosti.

Jako platné lze považovat takové udělení, jemuž předcházelo uzavření dohody o jejím zřízení, jež je dále doplněno usnesením o jejím udělení.³⁷ Pokud by valná hromada rozhodla o udělení prokury za situace, kdy jí společenská smlouva tuto působnost odejmula, šlo by o rozhodnutí nicotné, což by mělo za následek odmítnutí návrhu na zápis prokuristy do obchodního rejstříku rejstříkovým soudem pro nedoložení řádně udělenou plnou mocí.³⁸ Účinnost nastává až okamžikem zápisu do obchodního rejstříku (§ 14 odst. 6 ObchZ), jde tedy o zápis konstitutivní. K zápisu postačí příslušné usnesení valné hromady, které po novele provedené zákonem č. 370/2000 Sb. již přímo zakládá plnou moc k zastupování společnosti a není tedy nutné, aby ji jednatele následně rovněž udělili.³⁹

Ohledně odvolání platí obdobně text předchozího odstavce. Významný rozdíl spočívá pouze v účinnosti rozhodnutí valné hromady o odvolání. Odvolání je účinné již samotným usnesením a výmaz z obchodního rejstříku má tak pouze deklaratorní účinky.⁴⁰

Valná hromada dále určuje zástupce společnosti v řízení o neplatnost usnesení valné hromady, v případě, že jednatele jsou sami účastníci řízení a není zřízena dozorčí rada nebo její členové jsou rovněž účastníky (§ 131 odst. 6 ObchZ). Toto rozhodnutí přijímá prostou většinou hlasů přítomných na valné hromadě schopné usnášet se (§ 127

³⁷ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 35.

³⁸ BARTOŠÍKOVÁ, M, ŠTENGLOVÁ, I. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 194.

³⁹ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 400.

⁴⁰ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 37.

PLÍVA, S. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 47. Plíva, S. argumentuje, že z § 14 odst. 6 ObchZ nelze vyvodit, že, na rozdíl od jejího udělení, je výmaz podmínkou zániku prokury. S přihlédnutím k subsidiární obecné úpravě plné moci v občanském zákoníku, zaniká prokura rovněž především odvoláním nebo vypovězením.

odst. 3 ObchZ), přičemž o rozhodnutí nemusí být pořízen notářský zápis (§ 127 odst. 4 ObchZ). Pokud tak neučiní do tří měsíců od doručení návrhu, určí soud společnosti opatrovníka.

Na základě ustanovení § 125 odst. 3 ObchZ je valná hromada oprávněna si na sebe atrahovat rovněž určení dalších zástupců společnosti, např. může rozhodnout o určení vedoucího odštěpného závodu, což jinak činí jednatele v rámci jejich působnosti dle § 134 ObchZ.⁴¹ Stejně jako v předchozím případě, i zde se valná hromada usnává prostou většinou hlasů z přítomných společníků a notářský zápis není vyžadován.

3.3 Rozhodování o účetních a s nimi souvisejících operacích

3.3.1 Schvalování účetní závěrky

Obchodní zákoník svěřuje do působnosti valné hromady schvalování řádné, mimořádné a konsolidované účetní závěrky (§ 125 odst. 1 písm. b) ObchZ). Společnosti s ručením omezeným ukládá povinnost ve stanoveném rozsahu vést účetnictví § 4 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví stejně jako dalším účetním jednotkám, jež jsou vymezeny v § 1 odst. 2 ÚčZ. Je povinností společnosti sestavit za každé účetní období řádnou účetní závěrku a v určitých zákonem stanovených případech i konsolidovanou, mimořádnou či mezitímní účetní závěrku (§ 6 odst. 4 ÚčZ). Podle § 18 odst. 1 ÚčZ tvoří účetní závěrku rozvaha (balance), výkaz zisku a ztráty a příloha, která vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty spolu s dalšími údaji, jako jsou informace o výši splatných závazků pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, o výši evidovaných daňových nedoplatků a dalších.

Společnost s ručením omezeným sestavuje účetní závěrku k rozvahovému dni, který je vymezen jako den, kdy společnost uzavírá účetní knihy (§ 19 odst. 1 ÚčZ). Výjimkou je pak mezitímní účetní závěrka, která je rovněž schvalována valnou hromadou, kdy se účetní knihy neuzavírají (např. při zániku účasti společníka ve společnosti za trvání společnosti jinak než převodem podílu podle § 61 odst. 2 ObchZ).

⁴¹ ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 10.

Řádnou účetní závěrku sestavuje společnost k poslednímu dni účetního období, jinak jde o mimořádnou účetní závěrku.

Konsolidovaná účetní závěrka je definována ustanovením § 22 odst. 1 ÚčZ jako účetní závěrka sestavená a upravená metodami konsolidace podle § 23 odst. 1 ÚčZ. Je povinna ji sestavit konsolidující účetní jednotka, což je obchodní společnost, která je osobou řídící nebo ovládanou. Povinnost podrobit se konsolidované účetní závěrce má pak účetní jednotka, která je řídící nebo ovládanou osobou nebo ve které vykonává konsolidující účetní jednotka podstatný vliv (§ 22 odst. 2 ÚčZ). Podstatný vliv pro účely tohoto ustanovení je dispozice s 20% hlasovacích práv, není-li prokázán opak. Konsolidovaná účetní závěrka je pak sestavována za celý konsolidační celek, kterým se rozumí skupina účetních jednotek, jež jsou osobami řídícími, ovládanými nebo ve kterých konsolidující účetní jednotka vykonává podstatný vliv (§ 22 odst. 3 ÚčZ). Konsolidovaná účetní závěrka musí být vždy ověřena auditorem (§ 22 odst. 1 ÚčZ). Ustanovení § 22 odst. 3 ÚčZ pak dále obsahuje kritéria, při jejichž splnění je konsolidovaná účetní jednotka osvobozena od povinnosti sestavit konsolidovanou účetní závěrku.

Z § 39 odst. 1 ObchZ vyplývá obecná povinnost pro obchodní společnosti a družstva mít účetní závěrku ověřenou auditorem, pokud tak stanoví zákon, společenská smlouva nebo stanovy. Společnost s ručením omezeným musí mít ověřenou účetní závěrku tehdy, pokud ke konci rozvahového dne účetního období, za nějž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího, překročila nebo již dosáhla alespoň dvě ze tří kritérií uvedených v § 22 odst. 3 ÚčZ.⁴² Existence nutnosti auditorského ověření účetní závěrky s sebou nese navíc povinnost společnosti vyhotovit rovněž výroční zprávu (§ 21 odst. 3 ÚčZ). Ta rovněž podléhá spolu s účetní závěrkou, jež je její součástí, schválení valnou hromadou.

⁴² Zákonná kritéria jsou následující:

1. aktiva celkem více než 40 000 000 Kč; aktivy celkem se pro účely tohoto zákona rozumí úhrn zjištěný z rozvahy v ocenění neupraveném o položky podle § 26 odst. 3 ÚčZ,

2. roční úhrn čistého obrátu více než 80 000 000 Kč; ročním úhrnem čistého obrátu se pro účely tohoto zákona rozumí výše výnosů snižená o prodejní slevy a dělená počtem započatých měsíců, po které trvalo účetní období, a vynásobená dvanácti,

3. průměrný přepočtený stav zaměstnanců v průběhu účetního období více než 50, zjištěný způsobem stanoveným na základě zvláštního právního předpisu

Lze dovodit z ustanovení § 135 ObchZ, že orgánem společnosti, který je povinen zajistit sestavení účetní závěrky a její předložení valné hromadě, je nepochybně orgán statutární.⁴³ Jednatel rovněž účetní závěrku podepisuje (§ 18 odst. 2 ÚčZ). V případě, že je ve společnosti zřízena dozorčí rada, je povinna účetní závěrku přezkoumat a předložit valné hromadě své vyjádření ještě před rozhodováním valné hromady o schválení. K přijetí usnesení valné hromady o schválení účetní závěrky je pak zapotřebí prosté většiny hlasů z přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva něco jiného (§ 127 odst. 3 ObchZ). O uvedeném rozhodnutí nemusí být pořízen notářský zápis (§ 127 odst. 4 ObchZ)

Důsledkem schválení je podle ustanovení § 17 odst. 4 ÚčZ zákaz možnosti přidávat další účetní zápisy po okamžiku schválení do uzavřených účetních knih s výjimkou případů přeměny společnosti podle § 17 odst. 3 ÚčZ. Do okamžiku schválení účetní závěrky, nejpozději však do konce následujícího účetního období, může společnost již uzavřené knihy znovu otevřít a provést opravu účetních zápisů a sestavit novou účetní závěrku. Schválená účetní závěrka se následně zakládá do sbírky listin obchodního rejstříku, pokud není součástí výroční zprávy, kdy se jako její součást i zakládá (§ 381 odst. 1 ObchZ, § 21a odst. 4 ÚčZ). Schválená řádná účetní závěrka se rovněž předkládá příslušnému útvaru Českého statistického úřadu a spolu s přiznáním k dani z příjmů dále i příslušnému finančnímu úřadu.

3.3.2 Rozhodování o rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů

Na základě ustanovení § 125 odst. 1 písm. b) ObchZ rozhoduje valná hromada o rozdělení zisku. Toto rozhodování patří do její výlučné působnosti, z čehož vyplývá, že případné rozhodnutí jiného orgánu by bylo třeba považovat za neplatné. K přijetí usnesení valné hromady je zapotřebí prosté většiny hlasů přítomných společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů (§ 127 odst. 3 ObchZ), přičemž notářský zápis není třeba (§ 127 odst. 4 ObchZ). Podkladem pro rozhodnutí je řádná nebo mimořádná účetní závěrka. K návrhu na rozdělení zisku se vyjadřuje dozorčí rada, byla-li zřízena (§ 138 odst. 1 písm. c) ObchZ). Zisk společnosti je možné kromě jeho rozdělení užít rovněž ke zvýšení základního kapitálu, o čemž rozhoduje valná hromada

⁴³ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1100.

kvalifikovanou většinou dle § 127 odst. 4 ObchZ, k přidělům do fondů vytvořených ze zisku, k převedení na účet nerozděleného zisku z předchozích let a samozřejmě i k úhradě ztráty společnosti.

Pojmem zisk ve smyslu tohoto ustanovení je třeba chápat nejen hospodářský výsledek za příslušné účetní období, tedy čistý zisk po zdanění, ale rovněž nerozdělený zisk z předchozích let, popřípadě fondy vytvořené ze zisku, jestliže zákon jejich určení k vyplacení nezakazuje.

Na zisku, který je určen valnou hromadou k rozdělení, se podílejí podle ustanovení § 123 odst. 1 ObchZ společníci. Na základě přiměřeného užití § 178 odst. 2 ObchZ odkazovaného § 123 odst. 2 ObchZ se na něm mohou podílet i jednatelé a členové dozorčí rady společnosti ve formě tantiém, stanoví-li tak valná hromada. Dovolil bych si nesouhlasit s názorem Eliáše, K., že z obchodního zákoníku vyplývá možnost rozdělit zisk společnosti s ručením omezeným rovněž mezi její zaměstnance na základě přiměřeného užití § 178 odst. 5 ObchZ odkazovaného § 123 odst. 2 ObchZ.⁴⁴ Přestože odkazované ustanovení zmiňuje určení podílu na zisku i pro zaměstnance, za hlavní ustanovení, které skutečně zakládá oprávnění zaměstnanců podílet se na zisku, je, dle mého mínění, třeba považovat ustanovení § 178 odst. 4 ObchZ.⁴⁵ A právě proto, že bylo toto hlavní ustanovení zákonodárcem cíleně vynecháno ve výčtu odkazovaných paragrafů stanovených v § 123 odst. 2 ObchZ, se tedy domnívám, že bylo záměrem u formy společnosti s ručením omezeným (na rozdíl od akciové společnosti) právo zaměstnanců na podíl na zisku vyloučit. Přiměřené užití ustanovení § 178 odst. 5 ObchZ toto právo samo o sobě dle mého názoru nezakládá.

Společníci mají právo na zisk v poměru svých obchodních podílů, pokud společenská smlouva nestanoví něco jiného. Tu část ustanovení § 123 odst. 1 ObchZ, která přiznává společníkům právo na zisk je nutno považovat za kogentní.⁴⁶ Ujednání

⁴⁴ ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 4.

⁴⁵ Toto ustanovení zní: „Nestaví-li zvláštní právní předpis jinak, mohou se zaměstnanci společnosti ve shodě se stanovami podílet na rozdělení zisku. Stanovy mohou určit, že tento podíl ze zisku lze použít pouze k úhradě části emisního kursu akcií, jež podléhá splacení zaměstnanci společnosti podle § 158, nebo kupních cen akcií společnosti zaměstnanci, a to formou započtení.“

⁴⁶ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 393.

společenské smlouvy, kterým je jednomu nebo více společníkům odnímáno právo na podíl na zisku, je tedy třeba považovat za neplatné. Mezi argumenty patří jak výklad jazykový (v ustanovení se hovoří o „poměru“ podílu na zisku, není tedy možné, aby byl nulový⁴⁷) tak teleologický (dosažení zisku je základním účelem, za kterým obchodní společnosti vznikají⁴⁸). Zbytek ustanovení je naopak dispozitivní. Společníci tedy mohou prostřednictvím ujednání společenské smlouvy založit vzájemně nerovné postavení, kdy právo na podíl ze zisku nebude přímo úměrné jejich vkladům do společnosti. Smluvní volnost společníků však není neomezená. Kromě výše uvedeného zákazu úplného vyloučení z podílu na zisku, nesmí stanovení výše podílu společníků na zisku ve společenské smlouvě včetně jeho případné změny odporovat dobrým mravům a zásadám poctivého obchodního styku.⁴⁹

Valná hromada je při rozhodování o rozdělení zisku vázána kogentními ustanoveními obchodního zákoníku, která stanoví, kdy a za jakých podmínek je možné jednotlivé konkrétní podíly na zisku vyplatit. Z odkazu § 123 odst. 2 ObchZ na přiměřené použití ustanovení § 178 odst. 2 ObchZ vyplývá, že společnost s ručením omezeným není oprávněna rozdělit zisk nebo jiné vlastní zdroje mezi společníky (a popřípadě i jednatele a členy dozorčí rady), je-li její vlastní kapitál zjištěný z řádné nebo mimořádné účetní závěrky nebo by v důsledku rozdělení zisku byl nižší než základní kapitál společnosti zvýšený o vklady upsané na zvýšení základního kapitálu (pokud nebyl základní kapitál ke dni sestavení řádné či mimořádné účetní závěrky zaspán v obchodním rejstříku), a tu část rezervního fondu nebo ty rezervní fondy, které podle zákona a stanov nesmí společnost s ručením omezeným podle § 123 odst. 2 ObchZ použít k plnění společníkům. Z odkazu ustanovení § 123 odst. 2 ObchZ na přiměřené užití ustanovení § 178 odst. 6 ObchZ plyne, že částka určená k vyplacení jako podíl na zisku společnosti nesmí být vyšší než je hospodářský výsledek účetního období vykázaný v účetní závěrce (účetní zisk nebo ztráta) snížený o povinný příděl do rezervního fondu podle § 124 ObchZ a o neuhrazené ztráty z minulých let a zvýšený o

⁴⁷ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1086.

⁴⁸ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 161.

⁴⁹ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 393.

nerozdělený zisk minulých let a fondy vytvořené ze zisku, které může společnost použít podle svého volného uvážení.

Další omezení, které limituje valnou hromadu v rozhodování, je obsaženo v ustanovení § 65a ObchZ, z něhož vyplývá, že jsou-li v účetnictví společnosti v aktivech vykazovány zřizovací výdaje jako dlouhodobý majetek, musí být tento majetek účetně odepsán nejpozději v průběhu pěti let od vzniku společnosti. Jakékoli vyplácení podílů je zakázáno, není-li tento dlouhodobý majetek zcela účetně odepsán, ledaže disponibilní zdroje, z nichž lze jinak vyplácet podíly na zisku, jsou nejméně rovny neodepsané části zřizovacích výdajů. Z odkazu na přiměřené užití věty třetí ustanovení § 178 odst. 1 ObchZ vyplývá, že společnost s ručením omezeným nesmí vyplácet společníkům (ani jednatelům či členům dozorčí rady) jakékoli zálohy na podíly na zisku.

V případě, že je usnesení jednou platně přijato, stává se do té doby podmíněný nárok na výplatu podílu na zisku nepodmíněným a v rámci ochrany nabytých práv společníků a dalších osob podílejících se na zisku nelze toto usnesení revokovat a rozdělování podílů změnit či zrušit.⁵⁰ Z přiměřeného použití ustanovení § 178 odst. 7 ObchZ pak plyne, že neurčuje-li společenská smlouva nebo stanovy jinak, je podíl společníků (a dalších osob výše uvedených) na zisku splatný do tří měsíců ode dne, kdy valná hromada přijala usnesení o rozdělení zisku.

V případě, že dojde k vyplacení podílu na zisku v rozporu se zákonem, společenskou smlouvou nebo stanovami, je společník povinen přijaté plnění společnosti vrátit (§ 123 odst. 4 ObchZ). Tuto povinnost má bez ohledu na to, zda společník jednal v dobré víře či nikoli, a rovněž bez ohledu na to, zda bylo dané usnesení valné hromady o vyplacení zisku prohlášeno za neplatné či nikoli.⁵¹ Lze dovodit, že jednatelé jsou povinni na společnicích vyžadovat vrácení neoprávněně vyplaceného zisku, což

⁵⁰ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, 165. DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl III. Praha : POLYGON, 2002, s. 1778.

⁵¹ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, 1092. ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12 vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 394.

vyplývá z jejich povinnosti provádět záležitosti společnosti s ručením omezeným s péčí řádného hospodáře.⁵²

Ustanovení § 123 odst. 4 ObchZ dále zakládá povinnost společného a nerozdílného ručení jednatelů, kteří vyslovili souhlas s neoprávněnou výplatou.

3.3.3 Rozhodování o úhradě ztrát

Ztrátou, o jejíž úhradě valná hromada na základě § 125 odst. 1 písm. b) ObchZ rozhoduje, je třeba rozumět nejen hospodářský výsledek účetního období, ale rovněž i neuhrazenou ztrátu z minulých let. Jde o výlučnou působnost valné hromady. Ztrátou ve smyslu hospodářského výsledku účetního období se rozumí stav, kdy výdaje společnosti převyšují její příjmy. Způsob, jakým má být ztráta uhrazena a zda musí být uhrazena, zákon výslovně neurčuje a na rozdíl od právní úpravy akciových společností ani nevyžaduje, aby pravidla úhrady ztráty stanovila společenská smlouva.⁵³ Z toho vyplývá, že valná hromada tak může rozhodnout kdy a jak bude ztráta uhrazena, případně ji z aktuálního účetního období převést na účet nerozdělených ztrát.

Existuje několik způsobů, jimiž lze ztrátu uhradit. Mezi zákonem výslovně zmíněné patří použití rezervního fondu (viz následující subkapitola), snížení základního kapitálu (viz kapitola o zvýšení a snížení základního kapitálu) a úhrada ztráty řídicí osobou. Dále je možné použít k úhradě ztráty i zisku nebo jiných fondů, které tvoří vlastní kapitál společnosti, pokud jejich užití není vyloučeno právními předpisy, společenskou smlouvou či povahou věci. Rovněž je možné ztrátu uhradit z příplatků společníků v rámci příplatkové povinnosti.

Valná hromada rozhoduje o úhradě ztrát stejně jako v případě rozdělení zisku, tedy nadpoloviční většinou přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet (§ 127 odst. 3 ObchZ). Notářský zápis vyhotoven být nemusí. Výjimkou je snižování základního kapitálu, kdy je zapotřebí dvouřetinové většiny všech společníků a vyhotovení notářského zápisu o tomto rozhodnutí (§ 127 odst. 4 ObchZ)

⁵² DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1092.

⁵³ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1102.

3.3.3.1 Rezervní fond jako prostředek k úhradě ztráty společnosti

Společnost s ručením omezeným má povinnost (stejně jako akciová společnost) vytvořit rezervní fond (§ 67 odst. 2 ObchZ). V případě, že není vytvořen již při vzniku společnosti, je společnost povinna jej vytvořit z čistého zisku vykázaného v řádné účetní závěrce za rok, v němž dojde poprvé k vytvoření čistého zisku, a to ve výši nejméně 10 % z čistého zisku, avšak ne více než 5 % z hodnoty základního kapitálu (§ 124 odst. 1 ObchZ). Tento fond se následně každý rok doplňuje o částku, která je určena ve společenské smlouvě nebo ve stanovách, nejméně však 5 % z čistého zisku, až do dosažení výše určené společenskou smlouvou nebo stanovami, nejméně však do výše 10 % základního kapitálu.

Zbytečně komplikovanou a částečně duplicitní je pak úprava použití prostředků rezervního fondu. Podle obecného ustanovení § 67 odst. 1 lze rezervní fond použít v rozsahu, v němž je vytvářen podle zákona povinně (viz předchozí odstavec), pouze ke krytí ztrát společnosti, nestanoví-li zákon jinak. Z tohoto znění tedy vyplývá, že veškeré prostředky vložené na základě ustanovení § 124 odst. 1 ObchZ do rezervního fondu by bylo třeba použít k úhradě ztráty. Ovšem speciální ustanovení dílu čtvrtého upravujícího společnost s ručením omezeným § 124 odst. 3 ObchZ stanoví, že pouze 10 % rezervního fondu je limitováno k výhradnímu užití za účelem úhrady ztráty. Domnívám se, že na základě argumentace *lex specialis derogat legi generali* a zároveň odkazu § 67 odst. 1 ObchZ „nestanoví-li zákon jinak“ lze použít prostředky mimo zmíněných 10 % i pro jiný účel, než je úhrada ztráty společnosti.

Podle ustanovení § 124 odst. 2 ObchZ rozhodují o použití prostředků rezervního fondu jednatelé, pokud nejde o případy, kdy zákon svěřuje toto rozhodnutí valné hromadě. Jak již bylo zmíněno v předchozím textu, rozhodování o úhradě ztrát patří do výlučné působnosti valné hromady (§ 125 odst. 1 písm. b) ObchZ). Lze tedy dovodit, že o použití rezervního fondu k úhradě ztráty rozhoduje valná hromada a o jeho použití k jiným účelům pak rozhodují jednatelé (pouze však s prostředky převyšující výši 10 % rezervního fondu).⁵⁴ Jiným účelem nesmí být vyplacení podílu na zisku (§ 123 odst. 2

⁵⁴ Odlišný názor zastává ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12 vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 395-6.

ObchZ) ani jiné plnění ve prospěch společníků, neboť by takový postup bylo možné považovat za obcházení zákazu vyplácet podíl na zisku z rezervního fondu.⁵⁵

3.3.3.2 Příplatková povinnost jako prostředek k úhradě ztráty společnosti

Příplatková povinnost je dalším možným způsobem, jak společnost se společností s ručením omezeným může vypořádat s nepříznivým stavem svého hospodaření a jímž tak může vymazat nebo alespoň snížit účetní ztrátu. Oprávnění valné hromady uložit společníkům povinnost přispět na vytvoření vlastního kapitálu příplatkem musí založit společenská smlouva (§ 121 odst. 1 ObchZ). Jde tedy o případ pozitivní fakultativní působnosti. O uložení bude valná hromada rozhodovat podle ustanovení § 125 odst. 1 písm. o) ObchZ, tedy prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet hlasů (§ 127 odst. 3 ObchZ). Notářský pořizen být nemusí (§ 127 odst. 4 ObchZ).

V případě, že žádné ujednání ohledně příplatkové povinnosti zakladatelský dokument neobsahuje, valná hromada tuto povinnost nemůže platně uložit, ledaže by rozhodla o příslušné změně společenské smlouvy. Takové rozhodnutí by ovšem valná hromada musela s ohledem na ustanovení § 141 odst. 2 ObchZ přijmout hlasy všech společníků, neboť se jím zasahuje do práv všech společníků. Valná hromada rovněž vyslovuje usnesením souhlas s dobrovolným poskytnutím příplatku společníkem, i když společenská smlouva příplatkovou povinnost nezakládá (§ 121 odst. 2 ObchZ), a to prostou většinou hlasů přítomných společníků (§ 127 odst. 3 ObchZ).

Na rozdíl od úpravy platné k 31. 1. 2001 již není stanovení příplatkové povinnosti omezeno pouze k účelu úhrady ztráty společnosti, ale obecně se připouštějí příplatky nad vklad do základního kapitálu k jakýmkoliv účelům. Lze přispívat pouze formou peněžitého plnění a to nejvýše do poloviny hodnoty základního kapitálu (§ 121 odst. 1 ObchZ). Příplatky pak lze společníkům vrátit jen v rozsahu, v jakém převyšují ztráty společnosti, přičemž o tomto rozdělení by rozhodovala opět valná hromada (§ 121 odst. 4 ObchZ) a to stejným způsobem, jakým rozhodovala o uložení povinnosti přispět.

⁵⁵ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1096.

3.3.4 Schvalování návrhu rozdělení likvidačního zůstatku a zprávy o způsobu naložení s majetkem společnosti

Podle ustanovení § 75 odst. 1 ObchZ má likvidátor povinnost sestavit bez zbytečného odkladu zprávu o průběhu likvidace spolu s návrhem na rozdělení čistého majetkového zůstatku, jenž vyplyne z likvidace (likvidační zůstatek), mezi společníky. Následně ji pak předloží ke schválení valné hromadě společnosti s ručením omezeným. K rozhodnutí o schválení této zprávy, souhrnně označované jako návrh na rozdělení likvidačního zůstatku, je zapotřebí nadpoloviční většiny přítomných společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet (§ 125 odst. 1 písm. o) ObchZ ve spojení s § 127 odst. 3 ObchZ). Notářský zápis není vyžadován (§ 127 odst. 4 ObchZ). Fakt, že ke schválení nedojde, nebrání výmazu společnosti z obchodního rejstříku.

Vyjádření nesouhlasu společníka při hlasování má však význam v tom, že zakládá oprávnění nesouhlasícího společníka se u soudu domáhat přezkoumání výše jeho podílu na likvidačním zůstatku, a to v prekluzivní lhůtě tří měsíců ode dne, kdy byl návrh na rozdělení likvidačního zůstatku projednán (§ 75 odst. 2 ObchZ). Soudní rozhodnutí o výši podílu společníka na likvidačním zůstatku je pak pro společnost i vůči ostatním společníkům závazné.

Pokud však došlo ke zrušení společnosti soudem na základě § 68 odst. 3 písm. f) ObchZ proto, že byl zrušen konkurs pro splnění rozvrhového usnesení nebo že byl zrušen z důvodu, že byl majetek společnosti zcela nepostačující, protože majetek dlužníka je nepostačující, likvidátor nezpracovává zprávu dle § 75 odst. 1 ObchZ. Místo toho naloží likvidátor s majetkem společnosti podle § 75 odst. 5 ObchZ a o způsobu naložení sestaví zprávu. Tuto zprávu pak předloží valné hromadě, která o ní rozhodne stejným způsobem jako u schvalování zprávy dle § 75 odst. 1 ObchZ. Obdobně jako u návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku ani neschválení zprávy nebrání výmazu společnosti z obchodního rejstříku.

3.4 Rozhodování o statutárních záležitostech

3.4.1 Rozhodování o změně společenské smlouvy

Společenská smlouva, jako základní dokument společnosti s ručením omezeným, může být změněna několika různými způsoby. Jako kterákoli jiná smlouva,

může být i tato upravena dohodou všech stran, tedy všech společníků, a to na základě § 141 odst. 1 ObchZ (stejný závěr lze vyvodit i z obecného ustanovení § 516 odst. 1 ObZ⁵⁶) jež musí mít formu notářského zápisu. Dalším způsobem je výslovné usnesení valné hromady o změně obsahu společenské smlouvy na základě působnosti přiznané ustanovením § 125 odst. 1 písm. d) ObchZ. Valná hromada může takto rozhodnout v případech, kdy se obsah společenské smlouvy nemění na základě jiných právních skutečností (viz dále). Podle soudní judikatury nemůže valná hromada na základě zmocňujícího ustanovení § 125 odst. 1 písm. d) ObchZ změnit společenskou smlouvu v osobách společníků. Ukončit účast společníka na společnosti s ručením omezeným může valná hromada svým rozhodnutím pouze formou jeho vyloučení ze společnosti za splnění podmínek uvedených v § 113 a § 121 ObchZ.⁵⁷

Třetím způsobem je změna na základě ustanovení zákona. Ten připouští změnu určité náležitosti společenské smlouvy, nikoli však přímo na základě obecného ustanovení o změně společenské smlouvy, nýbrž nepřímo oprávněním k úpravě určitého stavu, který je současně reflektován i ve společenské smlouvě. V takovém případě není potřeba, aby valná hromada navíc přijala následné explicitní usnesení na základě § 125 odst. 1 písm. d) ObchZ, postačí pouze rozhodnutí na základě jiné působnosti než je výslovná změna obsahu společenské smlouvy, přičemž v důsledku tohoto usnesení dochází podle přiměřeného užití ustanovení § 173 odst. 3 ObchZ odkázaného ustanovením § 141 odst. 1 třetí věta ObchZ k implicitní změně společenské smlouvy.

Posledním a zbytkovým způsobem jsou pak jiné právní skutečnosti než výše uvedené. Příkladem je uzavření smlouvy o převodu obchodního podílu podle § 115 ObchZ, které má v některých případech buď se souhlasem valné hromady, nebo v některých případech pouze sám o sobě, za následek změnu společenské smlouvy v osobách společníků (§ 141 odst. 4 ObchZ).

Jak již bylo tedy řečeno, rozhodování o změně společenské smlouvy nepatří do výlučně působnosti valné hromady, jelikož tak mohou učinit společným souhlasem i

⁵⁶ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12 vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 398.

⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 26. 8. 1997, sp. zn. 1 Odon 36/97; *Soudní judikatura*, 1997, č. 12, s. 280 – 283 a ŠTENGLOVÁ, I. K judikatuře v oblasti právní úpravy ukončení účasti společníka ve společnosti soudem. *Soudní rozhledy*. 1998, č. 11, s. 281 – 284.

všichni společníci. Výjimkou je dohoda o ukončení účasti společníka na společnosti, která může být učiněna výlučně společníky na základě písemné dohody s úředně ověřenými podpisy podle § 149a ObchZ.

Obecně valná hromada rozhoduje o změně společenské smlouvy kvalifikovanou, tedy dvoutřetinovou většinou všech společníků a o tomto rozhodnutí musí být učiněn notářský zápis (§ 127 odst. 4 ObchZ). Obsahem notářského zápisu musí být podle ustanovení § 141 odst. 3 ObchZ rovněž schválený text změny obsahu společenské smlouvy a dále v něm musí být jmenovitě uvedeni všichni společníci, kteří pro příslušnou změnu společenské smlouvy hlasovali.

Obchodní zákoník však klade v některých případech na usnesení ještě další podmínky. Ustanovení § 141 odst. 2 ObchZ vyžaduje v případě, že se změnou obsahu společenské smlouvy zasahuje do práv pouze určitých vybraných společníků, kromě standardních požadavků pro usnesení i souhlas těchto společníků. Zasahuje-li se změnou obsahu společenské smlouvy do práv všech společníků, je zapotřebí souhlasu všech společníků. Účelem zařazení ustanovení § 141 odst. 2 ObchZ do obchodního zákoníku je ochrana všech společníků, kteří mají být přijímanou a pro ně nepříznivou změnou přes svůj nesouhlas dotčeni, před prosazením usnesení případnou majoritou společníků. Zásahem do práv společníků je třeba rozumět zásah do práv, která jim jako společníkům přiznává zákon, společenská smlouva či stanovy.

Po účinnosti zákona č. 370/2000 Sb., který znění ustanovení § 141 odst. 2 ObchZ oproti dosavadní úpravě zcela změnil, docházelo k pokusům o extenzivní výklad sousloví „zásah do práv“. Příkladem takového extenzivního výkladu je názor, že dojde-li k přenesení sídla společnosti do jiné obce, ve které bydlí pouze část společníků, jde o zásah do práv těch společníků, kteří v obci nebydlí. Takový názor však nelze přijmout (výjimkou by byla pouze poněkud méně obvyklá situace, kdy by společenská smlouva zakotvovala právo společníků, aby sídlo společnosti bylo v obci, kde bydlí).⁵⁸ Naproti tomu za příklad situace, kdy jde o zásah do práv některých společníků ve smyslu § 141 odst. 2 ObchZ, je třeba považovat změnu poměru, ve kterém se podílejí společníci na

⁵⁸ BARTOŠÍKOVÁ, M, ŠTENGLOVÁ, I. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 191.

zisku, v jejich neprospěch.⁵⁹ V případě zásahu do práv všech společníků půjde například o uložení příplatkové povinnosti.

Na závěr je ještě vhodné podotknout, že bez ohledu na to, jakým způsobem došlo ke změně (na základě jaké právní skutečnosti), má jednatel zákonnou povinnost bez zbytečného odkladu po té, co se o tom dozvěděl, vyhotovit úplné znění společenské smlouvy a uložit je spolu s listinami prokazující změnu společenské smlouvy do sbírky listin příslušného rejstříkového soudu (§ 141 odst. 4 ObchZ).

3.4.2 Rozhodování o zvýšení nebo snížení základního kapitálu

3.4.2.1 Zvyšování základního kapitálu

Na rozdíl od úpravy akciové společnosti, kde může být v některých případech ke zvýšení základního kapitálu pověřeno představenstvo (§ 210 ObchZ), spadá rozhodování u společnosti s ručením omezeným v této oblasti výlučně do působnosti valné hromady podle § 125 odst. 1 písm. e) ObchZ. Valná hromada rozhoduje o zvýšení základního kapitálu kvalifikovanou většinou všech společníků a o tomto rozhodnutí musí být učiněn notářský zápis (§ 127 odst. 4 ObchZ). Jde o jeden z dříve uvedených případů, kdy rozhodnutím valné hromady v rámci jiné její působnosti nepřímo dochází i k automatické změně společenské smlouvy bez nutnosti přijímat další usnesení o změně obsahu společenské smlouvy (přiměřené užití § 173 odst. 3 ObchZ odkazované § 141 odst. 1 ObchZ; viz přechozí subkapitola).

Samotný pojem zvýšení základního kapitálu lze nejobecněji vymezit jako zvýšení částky uvedené ve společenské smlouvě (zakladatelské listině), v obchodním rejstříku a v účetnictví společnosti s ručením omezeným jako její základní kapitál.⁶⁰ Obchodní zákoník upravuje dva způsoby, jimiž lze základní kapitál zvýšit.

První z nich je označován jako tzv. efektivní zvýšení kapitálu a jeho účelem je získání nových prostředků pro společnost a tím i tedy zvětšení jejího majetku. Tento způsob spočívá v převzetí závazku k novým vkladům nebo ke zvýšení vkladů, a to buď společníky, nebo třetími osobami. Efektivní způsob zvýšení základního kapitálu u

⁵⁹ BARTOŠÍKOVÁ, M, ŠTENGLOVÁ, I. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 191.

⁶⁰ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1232.

společnosti s ručením omezeným je v obchodním zákoníku dále upraven v § 142, § 143 a § 145 ObchZ.

Ustanovení § 142 ObchZ podmiňuje platné zvýšení základního kapitálu peněžitými vklady úplným splacením veškerých dosavadních vkladů. Přestože ustanovení tohoto paragrafu zmiňuje výslovně splacení pouze všech peněžitých vkladů, je možné z jiného ustanovení obchodního zákoníku dovodit, že splaceny musí být i veškeré vklady nepeněžité (podle § 59 odst. 2 ObchZ musí být nepeněžitý vklad splacen před zápisem výše základního kapitálu do obchodního rejstříku, což zahrnuje kromě situace po založení společnosti i zvyšování základního kapitálu). Lze tedy konstatovat, že v současné době není z právního hlediska možné, aby před zápisem zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku nebyly splaceny nepeněžité vklady.⁶¹ Uvedené omezení o nutnosti úplného splacení vkladů však neplatí v případě, kdy společnost zvyšuje základní kapitál vklady nepeněžitými (§ 142 druhá věta ObchZ).

Obchodní zákoník celý proces efektivního zvyšování základního kapitálu ještě více formalizuje tím, že ukládá zahrnout do pozvánky na příslušné zasedání valné hromady určité informační náležitosti, jako je určení částky, o kterou se základní kapitál zvyšuje, určení lhůty, do níž musí být závazky ke zvýšení vkladu nebo k převzetí nového vkladu převzaty, a v případě nepeněžitého vkladu je třeba určit i jeho předmět a částku, kterou se započítává na vklad společníka na základě znaleckého posudku (§ 143 odst. 4 ObchZ). Stejně náležitosti pak musí obsahovat i samotné usnesení valné hromady, jinak bude třeba ho považovat za neplatné (§ 143 odst. 3 ObchZ). Ze znění ustanovení § 142 odst. 3 písm. a) ObchZ lze pak dovodit, že usnesení musí určit konkrétní částku zvýšení základního kapitálu a nikoli pouze stanovit hranice jeho zvýšení, jak to umožňuje úprava akciových společností.⁶²

V souvislosti s pojednáním o působnosti valné hromady v případě efektivního zvyšování základního kapitálu je třeba zmínit její další pravomoc, kterou je poskytování souhlasu s převzetím závazku k novému vkladu třetí osobou v případě, že tak neučiní

⁶¹ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 450.

⁶² ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 452; DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1239.

společník mající přednostní právo k účasti na zvýšení základního kapitálu. Úprava přednostního práva dosavadních společníků ke zvýšení základního kapitálu novými vklady odpovídá *de lege lata* koncepci společnosti s ručením omezeným, jako uzavřené korporace s relativně vázaným členstvím.⁶³ Toto právo mají společníci pouze tehdy, zvyšuje-li se základní kapitál peněžitými vklady, a to za předpokladu, že není společenskou smlouvou vyloučeno (§ 143 odst. 1 ObchZ). Závazek ke zvýšení vkladu jsou oprávněni převzít společníci v poměru odvozeném od výše jejich obchodních podílů, nestanoví-li společenská smlouva jinak. I ohledně tohoto poměru je třeba respektovat princip dobrých mravů a zásady poctivého obchodního styku a lze polemizovat s tím, zda může být některý společník na rozdíl od ostatních přednostního práva zbaven.

Společník může přednostního práva nevyužít a rovněž se ho může výslovným prohlášením i s účinky pro své právní nástupce vzdát (§ 143 odst. 2 ObchZ). Pokud jedna z těchto dvou situací nastane, je v působnosti valné hromady rozhodnout o udělení souhlasu s tím, aby závazek k novému vkladu převzal jiný společník nebo třetí osoba. Ve spojitosti s tímto rozhodováním se v literatuře vedou diskuze ohledně dvou sporných oblastí.

První z nich je otázka, zda může souhlas s převzetím vkladu na zvýšení základního kapitálu podle ustanovení § 143 odst. 2 ObchZ udělit totožná valná hromada, která rozhodla o zvýšení základního kapitálu, nebo zda je zapotřebí svolat po uplynutí lhůty stanovené v § 143 odst. 1 ObchZ valnou hromadu novou. Dědič, J. a Štenglová, I. vyslovují názor, že konání další valné hromady není nutné. Dědič, J. argumentuje, že již valná hromada, která rozhoduje o zvýšení základního kapitálu, může in eventum rozhodnout, že nebude-li využito přednostní právo společníků nebo se ho společníci vzdají, lze nabídnout převzetí závazku k novému vkladu určité třetí osobě nebo určitému společníkovi.⁶⁴ K tomu se přiklání Štenglová, I. ovšem pouze za předpokladu, že valná hromada rozhodne o osobách, které převezmou vklad, výslovně. Tzn. nepostačí pouhé vyslovení paušálního souhlasu k tomu, aby vklady na zvýšení

⁶³ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 340.

⁶⁴ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1238.

základního kapitálu převzal kdokoli.⁶⁵ S tímto názorem se ztotožňují. Pelikánová, I., Eliáš, K. či Dvořák, T. vyslovují názor opačný.⁶⁶

Druhá otázka, která zároveň z tou první souvisí, je, jakým způsobem se valná hromada o souhlasu s převzetím vkladu na zvýšení usnáší, pakliže společníci nevyužijí přednostního práva v průběhu stanovené lhůty (viz § 143 odst. 2 ObchZ) nebo se přednostního práva vzdají. Ani zde nepanuje jednotný názor. Dvořák, T. konstatuje, že k platnému usnesení je zapotřebí kvalifikované většiny všech společníků. Argumentuje tím, že když valná hromada rozhoduje o zvýšení základního kapitálu dvouřetinovou většinou, tak tím spíše musí udělit kvalifikovaný souhlas za situace, kdy do společnosti přistupuje třetí osoba anebo kdy se převzetím závazku doplatku jediným společníkem na vklad mění podstatným způsobem dosavadní vnitřní rozložení společnosti, neboť jeden společník má z toho důvodu jiný počet hlasů, než měl dříve.⁶⁷ Eliáš, K. dovozuje stejný závěr o nutnosti dvouřetinové většiny ovšem za použití odlišných argumentů. Podle jeho názoru je zapotřebí kvalifikované většiny, jelikož valná hromada rozhoduje de facto o změně společenské smlouvy, protože toto rozhodnutí je dle jeho mínění akceptem návrhu, který dává zájemce o prohlášení o převzetí vkladu.⁶⁸ S oběma těmito názory si dovoluji nesouhlasit. Naopak se ztotožňuji s argumentací předloženou Dědičem, J., že v tomto případě nejde o rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu (o tom bylo rozhodnuto původní valnou hromadou), ani o rozhodování o změně společenské smlouvy (ta se mění automaticky ex lege nepřímou účinností platného usnesením o zvýšení základního kapitálu), a je tedy třeba rozhodnout prostou většinou přítomných společníků, jako rozhodování valné hromady o jiných záležitostech podle § 125 odst. 1 písm. o) ObchZ (§ 127 odst. 3 ObchZ).⁶⁹

⁶⁵ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 452.

⁶⁶ PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a. s., 1998, s. 553; ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. Praha : Prospektrum, 1997, s. 207; DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 342.

⁶⁷ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 342.

⁶⁸ ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. Praha : Prospektrum, 1997, s. 206-7.

⁶⁹ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1238.

Druhým způsobem, který obchodní zákoník upravuje v souvislosti se zvyšováním základního kapitálu, je tzv. nominální zvýšení základního kapitálu. Na rozdíl od efektivního zvýšení se v tomto případě výše čistého obchodního majetku nemění, neboť jde o pouhou účetní operaci v rámci pasiv společnosti (vlastním kapitálu), při němž se disponibilní vnitřní zdroje společnosti s ručením omezeným přesouvají do základního kapitálu. Tzn. výše vkladů dosavadních společníků se mění, aniž by společníci přebírali závazky ke zvýšení vkladů, a současně se snižuje určitý jiný vnitřní zdroj majetku společnosti o částku, o níž se zvyšuje základní kapitál.⁷⁰ Nominální zvyšování základního kapitálu je upraveno v § 144 a § 145 ObchZ a dále se obdobně užíje § 208 odst. 1-5 a odst. 6 písm. a), b) ObchZ.

Podkladem valné hromady pro nominální zvýšení je řádná, mimořádná nebo mezitímní účetní závěrka, jež byla ověřená auditorem bez výhrad a jež byla sestavena z údajů zjištěných nejpozději ke dni, od něhož v den rozhodnutí valné hromady o zvýšení neuplynulo více jak šest měsíců. Usnesení valné hromady o nominálním zvýšení základního kapitálu musí obsahovat novou výši vkladu každého společníka, dále částku, o níž se základní kapitál zvyšuje, a označení vlastního zdroje nebo zdrojů společnosti, z nichž se základní kapitál zvyšuje v členění podle struktury vlastního kapitálu v účetní závěrce. Pozvánka na valnou hromadu, která bude rozhodovat o nominálním zvýšení, musí obsahovat návrh uvedeného usnesení.

Po přijetí usnesení o zvýšení základního kapitálu, a to jak při efektivním tak i při nominálním, jsou jednatelé povinni bez zbytečného odkladu podat návrh na zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku. Zvýšení bude následně účinné ke dni zápisu jeho výše do obchodního rejstříku (§ 145 ObchZ).

3.4.2.2 Snižování základního kapitálu

Stejně jako zvýšení základního kapitálu, spadá u společnosti s ručením omezeným rovněž jeho snížení do výlučné působnosti valné hromady (§ 125 odst. 1 písm. e) ObchZ). S jedinou výjimkou je i způsob rozhodování totožný, k platnému rozhodnutí je zapotřebí kvalifikované většiny všech společníků, pokud nestanoví společenská smlouva počet vyšší, a o tomto rozhodnutí musí být učiněn notářský zápis (§ 127 odst. 4 ObchZ).

⁷⁰ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1247.

Zmíněnou výjimkou je případ, kdy se snižuje základní kapitál společnosti tak, že se snižují vklady společníků nerovnoměrně. Tehdy se k přijetí platného usnesení valné hromady vyžaduje souhlas všech společníků (§ 127 odst. 4 ObchZ).

Rozhodnutí valné hromady o snížení základního kapitálu musí obsahovat údaj o částce, o kterou se bude snižovat, údaj, jak se mění výše vkladu společníků a rovněž i údaj o tom, zda částka odpovídající snížení základního kapitálu bude celá nebo zčásti vyplacena společníkům nebo zda bude prominuta povinnost splatit vklad anebo jakým jiným způsobem bude s touto částkou naloženo (§ 146 odst. 1 ObchZ). Jiným způsobem naložení s částkou, o kterou byl snížen základní kapitál, může být například úhrada ztráty. Stejně údaje jako rozhodnutí musí obsahovat i pozvánka na valnou hromadu.

Rozhodování valné hromady v rámci této působnosti je limitováno několika hledisky. Při snížení základního kapitálu nesmí jeho hodnota klesnout pod minimální zákonnou sumu dvě stě tisíc korun českých a výše vkladu jednotlivých společníků pod dvacet tisíc korun českých. Dále nesmí z důvodu snížení základního kapitálu zaniknout vklad a tedy i účast společníka na společnosti (§ 146 odst. 2 ObchZ). I když to z tohoto ustanovení explicitně nevyplývá, lze se přiklonit k názoru, že budou-li s tím souhlasit všichni společníci, může v důsledku snížení základního kapitálu zaniknout účast (vklad) některého z nich na společnosti (viz přípuštění možnosti zániku účasti společníka na společnosti dle § 149a ObchZ).⁷¹

3.4.3 Rozhodování o nepeněžitém vkladu a o možnosti započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splacení vkladu

Pokud dochází ve společnosti s ručením omezeným ke zvyšování základního kapitálu navýšením vkladů současných společníků nebo přijetím nových vkladů třetími osobami stojícími mimo společnost, není vyloučeno, aby bylo ke zvýšení využito nepeněžitých vkladů. Rozhodnutí o tom, zda společnost vklad v této formě přijme či nikoli, svěřuje obchodní zákoník do výlučné působnosti valné hromady podle § 125 odst. 1 písm. e) ObchZ. Rozhoduje-li valná hromada při zvyšování základního kapitálu o ocenění nepeněžitého vkladu podle posudku znalcem, pak je důležité zmínit, že

⁷¹ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 457.

společník, jehož nepeněžitý vklad se na valné hromadě oceňuje, nemůže vykonávat své hlasovací právo (§ 127 odst. 5 písm. a) ObchZ). V případě takového zákazu hlasování je třeba rozhodnutí o ocenění jeho nepeněžitého vkladu vyloučit k samostatnému rozhodování, neboť o ostatních otázkách zvýšení základního kapitálu je dotčený společník oprávněn hlasovat.⁷²

Limitujícím ustanovením je § 59 odst. 8 ObchZ, které zakazuje, aby nepeněžitým vkladem byla pohledávka vůči společnosti. Výjimkou jsou případy, kdy tak stanoví zákon. Tehdy mohou být takové pohledávky započteny vůči pohledávce společnosti na splacení vkladu. Zákon tak činí v § 108 odst. 2 ObchZ. Uvedené ustanovení umožňuje, aby nárok společnosti na splacení nesplacené části vkladu společníka a jakýkoliv nárok společníka vůči společnosti (vyjma započtení pohledávky společníka za společnost vzniklé z ručení společníka upraveného v § 106 odst. 2 ObchZ) byly vzájemně započitatelné pouze za podmínky, že s takovým započtením vysloví valná hromada souhlas při zvyšování základního kapitálu. Rozhodnutí valné hromady o započtení podle odstavce 2 je tedy součástí rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu. Jak vyplývá z jeho znění, novelou 370/2000 Sb. vložené ustanovení § 59 odst. 8 ObchZ o možnosti započtení není možné využít při založení společnosti, ale pouze při zvyšování základního kapitálu během její existence.

3.4.4 Schvalování stanov a jejich změn

Obchodní zákoník pro společnost s ručním omezeným, na rozdíl od úpravy akciových společností, nepředepisuje povinnost přijmout stanovy a jde tedy o fakultativní dokument společnosti. Fakultativnost u společnosti s ručním omezeným s sebou nese bezpochyby i jejich menší význam, zakladatelé se pro ně rozhodují zejména tehdy, když je vnitřní struktura společnosti složitější (např. více závodů apod.).⁷³ V praxi je tak jejich využití spíše méně časté.

⁷² DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1104.

⁷³ PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a. s., 1998, s. 371.

Funkce stanov je odlišná od funkce, jež plní u akciové společnosti.⁷⁴ Ze zákona plyne, že stanovy upravují vnitřní organizaci společnosti s ručením omezeným a dále podrobněji některé záležitosti obsažené ve společenské smlouvě (§ 110 odst. 2 ObchZ). Základním předpokladem k tomu, aby mohly být stanovy vydány, je skutečnost, že tak výslovně stanoví společenská smlouva nebo zakladatelská listina. Stanovy mohou být vydány až po založení společnosti, a tudíž je neschvalují zakladatelé při založení společnosti – zakladatelský úkon pouze zavazuje stanovy společnosti s ručením omezeným vydat.⁷⁵

Samotné schválení a případné následné změny stanov již spadají do výlučné působnosti valné hromady podle ustanovení § 125 odst. 1 písm. c) ObchZ. K usnesení je třeba dvoutřetinové většiny všech společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva počet vyšší, a o tomto rozhodnutí valné hromady musí být pořízen notářský zápis (§ 127 odst. 4 ObchZ).

3.4.5 Schvalování smlouvy o převodu zisku (§ 190a ObchZ), ovládací smlouvy (§ 190b ObchZ) a smlouvy o tichém společenství a jejich změn

Účelem smlouvy o převodu zisku, která může být uzavřena jak v rámci faktického, tak v rámci smluvního koncernu, je regulovat tok zisku z řízené osoby ve prospěch osoby řídící. Účelem ovládací smlouvy je pak vznik smluvního koncernu. Pro oba smluvní typy platí stejný režim uzavírání, změny i zrušení. Podle ustanovení § 125 odst. 1 písm. l) ObchZ ve spojení s ustanovením § 190d odst. 1 ObchZ musí dojít u společnosti s ručením (stejně jako u akciové společnosti) k jejich schválení valnou hromadou. K přijetí rozhodnutí je zapotřebí tří čtvrtin hlasů přítomných společníků,

⁷⁴ Jak popisuje Pelikánová, I.: *Zatímco v akciové společnosti je zakladatelská smlouva jenom jakýmsi přípravným dokumentem a těžiště úpravy struktury společnosti a všech důležitých otázkách je ve stanovách, ve společnosti s ručením omezeným je těžiště naopak ve společenské smlouvě (zakládací listině) a stanovy jsou jakýmsi „prováděcím předpisem“*. PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a. s., 1998, s. 371.

⁷⁵ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 994. Shodně DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 69-70; PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a. s., 1998, s. 371.

nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet (§ 190d odst. 1 ObchZ). O rozhodnutí musí být učiněn notářský zápis. Schválení valnými hromadami obou společností je podmínkou platnosti jak smlouvy o převodu zisku, tak ovládací smlouvy.

Ovládací smlouva nebo smlouva o převodu zisku nabývá účinnosti dnem zveřejnění oznámení o uložení smlouvy do sbírky listin rejstříkového soudu, nikoli dříve (§ 190d odst. 2 ObchZ).

3.4.6 Rozhodování o obchodních podílech

3.4.6.1 Převody obchodních podílů

Převod je základní dispozicí s obchodním podílem. Právním titulem je v tomto případě smlouva o převodu obchodního podílu, jejíž náležitosti ve stručnosti popisuje ustanovení § 115 odst. 3 ObchZ. V případě, že se nejedná o podíl uvolněný či zastavený (viz dále), obsahuje obchodní zákoník pro zbývajících situací dvojí právní úpravu převodu, která se liší v závislosti na tom, na koho je obchodní podíl převáděn (§ 115 odst. 1 a 2 ObchZ). Rozlišuje se tak převod mezi společníky jedné společnosti a dále mezi společníkem a extraneem (osobou stojící mimo společnost).

V prvním případě § 115 odst. 1 ObchZ stanoví, že se souhlasem valné hromady může společník smlouvou převést svůj obchodní podíl na jiného společníka, pokud nestanoví společenská smlouva jinak. Z tohoto ustanovení tedy vyplývá, že výslovné ujednání ve společenské smlouvě může převod obchodního podílu na jiného společníka úplně zakázat, určit i jiné předpoklady pro převod anebo valné hromadě tuto působnost úplně odejmout,⁷⁶ přičemž jistě není vyloučena možnost svěřit ji jinému orgánu společnosti.⁷⁷

Pokud tedy společenská smlouva o tomto mlčí, uplatní se dispozitivní úprava § 115 odst. 1 ObchZ. Z jejího znění nevyplývá, že souhlas valné hromady musí být udělen dříve, než dojde k uzavření smlouvy o převodu obchodního podílu, na základě čehož lze

⁷⁶ Shodně dovozují DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1032 a ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 372.

⁷⁷ ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 10.

dovodit, že její souhlas není v daném případě předpokladem platnosti této smlouvy, ale pouze podmínkou její účinnosti. Dalším podpůrným argumentem je i fakt, že zákon vyžaduje souhlas k převodu a nikoli souhlas k uzavření smlouvy o převodu obchodního podílu.⁷⁸

Ve druhém případě, kdy dochází k převodu podílu ze společníka na extranea, je režim opačný. Společník může svůj podíl převést na třetí osobu jen tehdy, pokud to společenská smlouva výslovně stanoví (§ 115 odst. 2 ObchZ). Výjimkou je obchodní podíl jediného společníka, který je převoditelný vždy. Do účinnosti změn provedených zákonem č. 370/2000 Sb. bylo v literatuře sporné, zda bylo nutné v situaci, kdy společenská smlouva výslovně umožňovala převod obchodního podílu na třetí osobu, ale zároveň neobsahovala žádné ujednání o nutnosti souhlasu valné hromady, aby valná hromada tento souhlas udělila. Dnes již z ustanovení § 115 odst. 2 ObchZ jasně plyne, že aby byl souhlas valné hromady k převodu na třetí osobu nutný, musela by takový souhlas výslovně vyžadovat společenská smlouva. I v tomto případě je souhlas podmínkou účinnosti a nikoli platnosti smlouvy o převodu obchodního podílu.

Za předpokladu, že by společenská smlouva nepřipouštěla možnost převodu obchodního podílu na extranea, ale přesto by byla následně uzavřená smlouva o převodu obchodního podílu (pokud by nešlo jediného společníka či o uvolněný nebo zastavený podíl – viz další text) absolutně neplatná pro rozpor se zákonem podle § 39 ObčZ, a to i kdyby k převodu udělila souhlas valná hromada.⁷⁹

Z výše uvedeného vyplývá, že souhlas valné hromady v obou případech je možné udělit jak před uzavřením smlouvy, tak až následně. Při následném schválení tedy nastává na určité časové období situace, kdy je smlouva platná současně ovšem nikoli účinná. Jelikož obchodní zákoník neřeší dostatečně důsledně neúčinnost u tohoto typu smlouvy, mohou z toho plynout velmi nepříjemné důsledky. Smlouva bude totiž účastníky vázat, ale zároveň nepřejde právo k obchodnímu podílu. Nebude-li pak některý z nich souhlasit se zánikem závazku, zůstane smlouva v platnosti, což jistě není žádoucí.

Podle Štanglové, I. existuje několik způsobů řešení, kterými lze uvedenému problému předejít. Nabízí se možnost uzavření smlouvy o převodu obchodního podílu

⁷⁸ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1032.

⁷⁹ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1034.

s odkládací či rozvazovací podmínkou následného schválení valnou hromadou nebo využití ustanovení § 344 ObchZ, na jehož základě dojde ke sjednání možnosti odstoupení pro případ, že valná hromada nebude souhlasit s převodem nebo se vůbec k jeho projednání nesejde či nezařadí jeho projednání na program zasedání.⁸⁰

Za diskuzní je třeba v tomto případě považovat užití ustanovení § 47 ObčZ. To stanoví, že pokud zákon stanoví, že ke smlouvě je třeba rozhodnutí příslušného orgánu, je smlouva účinná tímto rozhodnutím. Nebyl-li podán do tří let od uzavření smlouvy návrh na toto rozhodnutí, platí, že účastníci od smlouvy odstoupili. Zatímco Švestka, J. považuje ustanovení § 47 ObčZ za pozůstatek dřívějších poměrů a tedy za obsoletní,⁸¹ Štenglová, I. se přiklání k názoru o praktičnosti tohoto ustanovení i v současnosti, a to například právě pro výše uvedený problém se současnou platností a neúčinností smlouvy o převodu obchodního podílu, přičemž argumentuje faktem, že s ohlednutím od účelu, za jakým bylo toto ustanovení konstruováno, jeho výklad takové užití umožňuje.⁸² Osobně se přikláním spíše k prvnímu názoru, domnívám se totiž, že by v případě tohoto ustanovení měl být v první řadě užit teleologický výklad a argumentem by tedy měl být účel této normy, který v současném znění dnes pozbývá smyslu. Nejvhodnějším řešením by bylo zákonnou úpravu buď celou vypustit, anebo případně novelizovat tak, aby její nové znění nezanechávalo pochybnosti, na které případy dopadá.

Dříve nepanoval v literatuře shodný názor, zda bylo rozhodování podle § 115 odst. 1 a 2 ObchZ rozhodováním o změně společenské smlouvy podle § 125 odst. 1 písm. d) ObchZ, jelikož přímo tímto rozhodnutím dochází ke změně společenské smlouvy, nebo rozhodováním podle § 125 odst. 1 písm. j) (dnes § 125 odst. 1 písm. o) ObchZ) o dalších otázkách, které do působnosti valné hromady svěřuje zákon nebo společenská smlouva. Z toho pak vyplývala nejistota ohledně potřebné většiny k platnému usnesení valné hromady. Novelou provedenou zákonem č. 370/2000 Sb. byl

⁸⁰ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 373.

⁸¹ ŠVESTKA, J. in ŠVESTKA, J., JEHLIČKA, O., ŠKÁROVÁ, M., SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 10. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 301.

⁸² ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 373.

zmíněný nedostatek odstraněn. V současnosti se rozhodování podle ustanovení § 115 ObchZ na základě ustanovení § 141 odst. 1 ObchZ nepovažuje pro účely stanovení potřebně většiny hlasů za rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy.

Pokud podle současné úpravy valná hromada uděluje souhlas s převodem obchodního podílu na společníka či na extranea, spadá toto rozhodování pod ustanovení § 125 odst. 1 písm. o) ObchZ a k jeho přijetí je zapotřebí prosté většiny hlasů společníků přítomných na valné hromadě, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů (§ 127 odst. 3 ObchZ). Společník, který má zájem převést obchodní podíl smlouvou o převodu obchodního podílu, není vyloučen z hlasování na valné hromadě (§ 127 odst. 5 ObchZ).⁸³ O rozhodnutí musí být učiněn notářský zápis (§ 141 odst. 1 ObchZ). Účinností smlouvy o převodu obchodního podílu uzavřené v souladu s § 115 ObchZ pak dochází automaticky k příslušné změně společenské smlouvy.

3.4.6.2 Rozdělení obchodních podílů

O rozdělení obchodního podílu rozhoduje valná hromada vždy, pokud to společenská smlouva nezakáže (§ 117 odst. 1 a 2 ObchZ). Pokud tedy společenská smlouva o zákazu rozdělení obchodních podílů mlčí, je souhlas valné hromady nutný.

Při rozdělení je však nutné respektovat zákonné předpoklady a limity. Prvním z nich je omezení, že rozdělení je možné pouze při převodu obchodního podílu nebo jeho přechodu na dědice nebo právního nástupce společníka (§ 117 odst. 1 ObchZ). Toto ustanovení vyplývá ze základního pravidla obsaženého v § 114 odst. 2 ObchZ, jež stanoví, že se nikdo nemůže podílet na společnosti s ručením omezeným více obchodními podíly. Za výjimku je však nutné považovat ustanovení § 113 odst. 6 ObchZ, které připouští možnost rozdělení obchodního podílu v souvislosti s přechodem uvolněného obchodního podílu na ostatní společníky. To je třeba vykládat jako ustanovení speciální k § 117 ObchZ a tudíž i aplikovatelné bez ohledu na zákaz obsažený ve společenské smlouvě.⁸⁴

⁸³ Shodně DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1033 a ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 373.

⁸⁴ Shodně DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1047 a ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 380.

Možnost rozdělení obchodního podílu dále omezuje § 109 odst. 1 ObchZ, na které je odkazováno ustanovením § 117 odst. 3 ObchZ, když stanoví, že v případě vzniku samostatného obchodního podílu musí výše vkladu společníka k tomuto samostatnému podílu činit nejméně 20.000 Kč.

Poslední limitací je pak maximální možný počet společníků společnosti s ručením omezeným, který je stanoven na nejvýše 50 společníků (§ 105 odst. 3 ObchZ). V případě vzniku nových samostatných obchodních podílů rozdělením nesmí být tento počet překročen, tzn. takové rozdělení není dovoleno provést.

K přijetí usnesení valné hromady o souhlasu s rozdělením obchodního podílu je zapotřebí nadpoloviční většiny přítomných společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva počet vyšší (§ 125 odst. 1 písm. o), § 141 odst. 1 a § 127 odst. 3 ObchZ). O rozhodnutí musí být pořízen notářský zápis (§ 141 ObchZ). Je možné rozhodnout o rozdělení a následně tuto část obchodního podílu převést. Podle judikatury Nejvyššího soudu ČR zahrnuje v tomto případě souhlas valné hromady s převodem části obchodního podílu i souhlas s rozdělením obchodního podílu, jehož část se převádí, a to i tehdy, kdy to není v usnesení valné hromady výslovně uvedeno.⁸⁵

3.4.6.3 Zastavení obchodních podílů

Na základě ustanovení § 117a ObchZ může být obchodní podíl předmětem zástavního práva. Toto ustanovení bylo do obchodního zákoníku vloženo novelou provedenou zákonem č. 370/2000 Sb. Do té doby se teorie i praxi shodovala v názoru, že zastavení podílu nebylo možné.⁸⁶

Působnost valné hromady je založena na základě § 125 odst. 1 písm. o) ObchZ ve spojení s § 117a odst. 2 ObchZ tehdy, pokud je možné obchodní podíl převádět pouze se souhlasem valné hromady (viz subkapitola o převodu obchodních podílů). V takovém případě je nutný souhlas valné hromady i k zastavení obchodního podílu. Důvodem pro vyžadování souhlasu je fakt, že valná hromada již pak nemůže ovlivnit, komu bude zastavený podíl následně prodán, podle ustanovení § 117a odst. 4 ObchZ je

⁸⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 7. 10. 1998, sp. zn. 1 Odon 110/97 nebo také *Soudní judikatura*, 1999, č. 3, s. 106.

⁸⁶ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 382.

totiž zástavní věřitel, v případě že pohledávka zajištěná zástavním právem k obchodnímu podílu není včas a řádně splněna, oprávněn svým jménem obchodní podíl zástavce prodat, a to i bez souhlasu valné hromady.

K rozhodnutí je třeba prosté většiny hlasů společníků přítomných na valné hromadě, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet (§ 127 odst. 3 ObchZ). Notářský zápis o rozhodnutí není třeba pořádat, což je celkem překvapivé vzhledem k faktu, že pro souhlas valné hromady s převodem obchodního podílu podle § 141 odst. 1 ObchZ vyžadován je.

Obchodní zákoník nestanoví, zda je možné rozhodnout o souhlasu se zřízením zástavního práva před uzavřením zástavní smlouvy nebo až po jejím uzavření. Do udělení souhlasu valné hromady však smlouva nemůže nabýt účinnosti. Následný souhlas tedy nelze doporučit, jelikož pak může dojít situaci, kdy bude uzavřena platná smlouva o zřízení zástavního práva, jež ovšem současně nenabude účinnosti, dokud nebude rozhodnuto o souhlasu (obdobná situace je popsána v subkapitole o převodech obchodních podílů).

Zastavený obchodní podíl nelze po dobu trvání zástavního práva znovu zastavit (§ 117a odst. 2 ObchZ).

3.4.6.4 Nakládání s uvolněnými obchodními podíly

Pod pojmem uvolněný (volný) obchodní podíl lze v teorii chápat takový obchodní podíl, k němuž společník (či jeho právní nástupce) ztrácí svá dispoziční práva a o definitivním osudu obchodního podílu rozhoduje společnost s ručením omezeným.⁸⁷ Po novele provedené zákonem č. 370/2000 Sb. již nejsou pochybnosti o tom, že společnost tak může za určitých podmínek vlastní obchodní podíly nabývat (§ 120 odst. 1 ObchZ).

Prvním případem uvolnění obchodního podílu je situace, kdy dojde k vyloučení společníka rozhodnutím valné hromady pro nesplnění své vkladové povinnosti (blíže viz kapitola Rozhodování o vyloučení společníka). Podle § 113 odst. 5 ObchZ přechází obchodní podíl společníka na společnost. V souvislosti se způsobem nakládání s uvolněným obchodním podílem, lze z tohoto ustanovení dále dovodit, že obchodní

⁸⁷ ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 11.

zákoník upřednostňuje řešení, kdy se celý uvolněný obchodní podíl převádí na jiného společníka či třetí osobu. Další možné způsoby nabízí ustanovení § 113 odst. 6 ObchZ, kterými jsou snížení základního kapitálu o vklad vyloučeného společníka nebo rozdělení vkladu a uvolněného obchodního podílu mezi ostatní společníky podle poměru jejich obchodních podílů. Na vyřešení situace má společnost šest měsíců ode dne, kdy k vyloučení společníka došlo, jinak ji může soud i bez návrhu zrušit a nařídít její likvidaci.

Ustanovení § 113 odst. 5 ObchZ je třeba považovat za speciální ve vztahu k ustanovení § 115 odst. 1 a 2 ObchZ, a tudíž při převodu uvolněného obchodního podílu není tento převod omezen případným zákazem sjednaným ve společenské smlouvě.⁸⁸ Obdobné pak platí, jak již bylo řečeno na jiném místě, pro rozdělení podle § 113 odst. 6 ObchZ, které je speciální vůči ustanovení § 117 odst. 2 ObchZ. Lze tedy konstatovat, že uvolněný podíl je převoditelný a rozdělitelný vždy, pokud je k tomu udělen souhlas valné hromady.

Stejně jako u obchodního podílu je i u uvolněného obchodního podílu právním titulem převodu smlouva o převodu obchodního podílu, pro niž platí obecná úprava. O převodu rozhoduje dle § 113 odst. 5 ObchZ (ve spojení s § 125 odst. 1 písm. o) ObchZ) valná hromada. Souhlasu valné hromady je rovněž třeba i k ostatním výše uvedeným způsobům naložení s uvolněným obchodním podílem (§ 113 odst. 6 ObchZ). Jelikož nejsou tato rozhodnutí považována podle ustanovení § 141 odst. 1 ObchZ za změnu společenské smlouvy, je třeba k přijetí usnesení valné hromady prosté většiny hlasů společníků přítomných na valné hromadě, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet. O rozhodnutí musí být vyhotoven notářský zápis.

Dalšími případy, kdy dochází k uvolnění jsou: vyloučení společníka rozhodnutím valné hromady z důvodu prodlení s plněním příplatkové povinnosti podle § 121 odst. 1 ObchZ, dále zánik právnické osoby s přechodem jmění na právního nástupce v případě, že obchodní podíl nepřejde na právního nástupce podle § 116 odst. 1 a 3 ObchZ, dále v případě smrti společníka, pokud obchodní podíl nepřejde na dědice podle 116 odst. 2 a 3 ObchZ, dále v důsledku rozhodnutí soudu o zrušení účasti společníka ve společnosti podle § 116 odst. 2 ObchZ nebo § 148 odst. 1 ObchZ, rovněž

⁸⁸ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1015.

při prohlášení konkursu na majetek společníka, zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku, vydání pravomocného nařízení výkonu rozhodnutí postižením obchodního podílu nebo vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu společníka po právní moci usnesení o nařízení exekuce podle § 148 odst. 2 ObchZ, dále vyloučení společníka rozhodnutím soudu podle § 149 ObchZ a vyloučení společníka rozhodnutím soudu podle § 149 ObchZ. Všechny tyto případy jsou podřazeny režimu úpravy obsažené v § 113 odst. 5 a 6 ObchZ.

3.4.7 Rozhodování o přeměnách společnosti

Podle ustanovení § 125 odst. 1 písm. k) ObchZ je v působnosti valné hromady rozhodování o fúzi, převodu jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy. Podrobnou úpravu samotných přeměn a tedy i konkrétních případů, kdy a jakým způsobem valná hromada rozhoduje, je však třeba hledat ve speciálním zákoně.

Oblast přeměn společností doznala v roce 2008 zásadní změny a to díky vyjmutí této problematiky z obchodního zákoníku, celkovému přepracování a komplexnímu upravení v samostatném zákoně č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, jež nabyl účinnosti 1. července 2008. Zákon o přeměnách opustil předchozí metodu právní úpravy použitou v obchodním zákoníku, která měla za vzor rakouské právo a vyznačovala se komplexním zpracováním problematiky fúzí akciových společností, přičemž u ostatních druhů přeměn akciových společností a přeměn ostatních obchodních společností a družstev se na tuto úpravu odkazovalo, popř. se stanovily odchylky. Současná úprava vychází z modelu německého, kdy zákon o přeměnách neobsahuje komplexní úpravu přeměny žádné obchodní společnosti, ale stanovuje nejprve to, co je společné pro všechny druhy popřípadě většinu přeměn a teprve následně přistupuje k úpravě jednotlivých druhů přeměn až ke zvláštnostem pro jednotlivé druhy obchodních společností a družstev.⁸⁹

Přeměna společnosti s ručením omezeným musí být schválena buď valnou hromadou (§ 17 odst. 1 ZPř) nebo společníky mimo valnou hromadu. V případě schvalování valnou hromadou jsou pro přijetí platného usnesení zapotřebí nejméně tři čtvrtiny hlasů přítomných společníků, přičemž společenská smlouva může vyžadovat

⁸⁹ DĚDIČ, J. Nad zákonem o přeměnách aneb druhá „podařená“ dekodifikace obchodního zákoníku. *Právní zpravodaj*. 2008, č. 2, s. 4.

vyšší počet hlasů nebo splnění dalších požadavků (§ 17 odst. 2 ZPř). Dalšími požadavky může být například zvláštní delší lhůta pro svolání valné hromady či vymezení, s jakými obchodními společnostmi se může či nemůže příslušná společnost s ručením omezeným sloučit.⁹⁰ O rozhodnutí valné hromady o přeměně musí být pořízen notářský zápis, jehož přílohou bude tvořit projekt přeměny (§ 17 odst. 3 ZPř).

Ustanovení § 17 odst. 2 ZPř dále stanoví, že v případě, že společenská smlouva vyžaduje k některým rozhodnutím vyšší než tříčtvrtinovou většinu hlasů přítomných společníků, vyžaduje se pak i takto většina pro přijetí rozhodnutí o schválení přeměny, ledaže společenská smlouva nástupnické společnosti vyžaduje ve stejných věcech stejnou většinu. Někteří autoři z tohoto znění dovozují, že pokud společenská smlouva jedné ze zúčastněných společností vyžaduje pro schválení jakéhokoli jiného usnesení vyšší než tříčtvrtinový počet hlasů z přítomných společníků, musí i ostatní zúčastněné společnosti s ručením omezeným přijmout usnesení o schválení přeměny tímto vyšším počtem hlasů, přestože jejich společenské smlouvy vyšší počet hlasů pro schválení nevyžadují.⁹¹ Osobně se s tímto neztotožňuji a přikláním se k názoru, že bez výslovné právní úpravy platí v této věci soukromoprávní princip, že bez souhlasu nemůže být třetí osoba vázána smlouvou mezi jinými osobami a v této situaci tedy nelze dovodit závaznost společenské smlouvy jedné společnosti s ručením omezeným v záležitosti jiné společnosti s ručením omezeným.⁹²

V určitých dalších případech však zákon o přeměnách vyžaduje pro schválení konkrétní přeměny, které se účastní společnost s ručením omezeným, souhlas všech společníků. Jde například o situaci, kdy podle § 20 odst. 4 ZPř není u některé ze zúčastněných obchodních společností zapsáno úplné splacení všech vkladů do obchodního rejstříku, tehdy se vyžaduje k fúzi nebo rozdělení takové společnosti souhlas všech společníků zúčastněných společností s výjimkou případů, kdy je nástupnickou obchodní společností akciová společnost, nebo podle § 156 ZPř je

⁹⁰ KUHN, P., ŠTENGLOVÁ, I., BÍLÁ, I., HAVEL, B. a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, s. 79.

⁹¹ DVORÁK, T. *Přeměny obchodních společností a družstev*. 1. vydání. Praha : ASPI–Wolters Kluwer, 2008, s. 89.

⁹² KUHN, P., ŠTENGLOVÁ, I., BÍLÁ, I., HAVEL, B. a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, s. 79.

zapotřebí souhlasu všech společníků společnosti s ručením omezeným při vnitrostátní fúzi společnosti s ručením omezeným s akciovou společností. Další případy, kdy zákon vyžaduje souhlas všech společníků, se nacházejí v § 157, § 249 odst. 2, § 315 a § 316 ZPř.

Dalším omezením jsou pak ustanovení, která vyžadují v určitých případech, aby s přeměnou vyslovili souhlas určití společníci společnosti s ručením omezeným, která se takové přeměny účastní. Jde celkem o tři případy. Za prvé jde o situaci, kdy se mají v důsledku fúze nebo rozdělení společnosti s ručením omezeným změnit práva všech společníků nebo jen některých z nich, pak je zapotřebí k fúzi nebo k rozdělení souhlas všech společníků, jejichž práva se v důsledku provedení jedné z těchto dvou forem přeměn mění (§ 20 odst. 1 ZPř). Za druhé jde o situaci, kdy společenská smlouva společnosti s ručením omezeným, která se účastní fúze nebo rozdělení, vyžaduje souhlas určitého společníka s převodem obchodního podílu. Tehdy se vyžaduje k fúzi nebo rozdělení takové společnosti s ručením omezeným i souhlas tohoto společníka (§ 20 odst. 2 ZPř). Třetím případem je situace, kdy má být v nástupnické společnosti s ručením omezeným po fúzi nebo rozdělení omezena převoditelnost obchodních podílů, pak musí dotčení společníci s takovou fúzí nebo rozdělením vyslovit souhlas (§ 20 odst. 3 ZPř).

Zákon o přeměnách rovněž umožňuje, aby bylo rozhodnutí o schválení přeměny revokováno. Činí tak v ustanovení § 6 ZPř, na základě kterého může být přijato rozhodnutí o zrušení přeměny obchodní společnosti nebo družstva, a to stejným způsobem, jakým se přijímá rozhodnutí o schválení přeměny. Postup bude tedy identický. Zákon však výslovně nestanoví žádnou lhůtu, ve které může být rozhodnutí o zrušení přeměny přijato. Souhlasím s názorem, že „z ustanovení § 56 písm. c) ZPř plyne, že revokace rozhodnutí o schválení přeměny není možná poté, co byla přeměna zapsána do obchodního rejstříku.“⁹³

Zákon o přeměnách obsahuje vlastní úpravu dodatečného hlasování společníků společnosti s ručením omezeným mimo valnou hromadu v ustanovení § 18 ZPř. Tato úprava vychází z převážné části z formulace použité v § 127 odst. 7 a 8 ObchZ, která se do 30. 6. 2008 pro přeměny používala a o které bude pojednáno ve vlastní kapitole 4

⁹³ KUHN, P., ŠTENGLOVÁ, I., BÍLÁ, I., HAVEL, B. a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, s. 23.

Rozhodování společníků mimo valnou hromadu. Zde je tak vhodné zmínit pouze v čem se tyto dvě navzájem odlišují. Za prvé se musí v případě rozhodování o přeměnách valná hromada vždy konat a nestačí tedy pouze to, že se konat měla. Za druhé je prodloužena lhůta, ve které musí jednatel či jednatele oznámit přijetí rozhodnutí valné hromady způsobem stanoveným pro svolání valné hromady, a to na 15 dnů oproti 14 dnům v obchodním zákoníku.

Pro rozhodování společníků mimo valnou hromadu se použije obecná úprava v obchodním zákoníku (§ 130 ObchZ), na kterou odkazuje ustanovení (§ 19 odst. 1 ZPř). Odchytkou je stanovení podmínky, že lhůta pro vyjádření společníka nesmí být kratší než 2 týdny od doručení návrhu rozhodnutí. Obchodní zákoník nestanoví lhůtu žádnou. Více viz opět příslušná kapitola 4.

Jednou z mnoha odlišností oproti staré úpravě je i zakotvení nové formy ochrany společníků u některých druhů přeměn v zákoně o přeměnách. U společnosti s ručením omezeným jde pouze případ změny právní formy. Ustanovení § 376 odst. 2 ZPř tak umožňuje společníkovi, jenž nesouhlasí se změnou právní formy společnosti s ručením omezeným ze společnosti vystoupit. Podmínkou je, že byl v době konání valné hromady, která schválila změnu právní formy, společníkem společnosti s ručením omezeným a současně hlasoval proti schválení změny právní formy. Oznámení o vystoupení musí mít písemnou formu s úředně ověřeným podpisem. Je třeba ho doručit společnosti ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy byla změna právní formy schválena valnou hromadou.

3.4.8 Rozhodování o zrušení společnosti s likvidací

Obecně platí, že společnost s ručením omezeným může být dobrovolně zrušena dohodou všech společníků, která bude učiněna ve formě notářského zápisu (§ 152 odst. 1 ObchZ). Od účinnosti novely provedené zákonem č. 370/2000 Sb. je však navíc možné, aby byla společnost zrušena i rozhodnutím valné hromady na základě ustanovení § 125 odst. 1 písm. i) ObchZ, založí-li její působnost společenská smlouva. Pokud tedy společenská smlouva neobsahuje výslovné ustanovení o tom, že valná hromada může svým usnesením zrušit společnost, toto právo pak tento orgán společnosti nemá.

Důsledkem rozhodnutí valné hromady je následný vstup společnosti do likvidace. Proto se tato rozhodnutí o zrušení společnosti označují jako disociační (z latinského slova dissociare = rozlučovat).⁹⁴

K platnému usnesení valné hromady o zrušení společnosti je zapotřebí nejméně dvoutřetinové většiny hlasů všech společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet (§ 127 odst. 4 ObchZ). O tomto rozhodnutí musí být v souladu s § 127 odst. 4 ObchZ učiněn notářský zápis.

Ustanovení § 68 odst. 8 ObchZ pak výslovně upravuje možnost revokovat rozhodnutí valné hromady o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace. O tomto může být rozhodnuto až do doby, než bylo započato s rozdělováním likvidačního zůstatku. Je nutné zdůraznit, že valná hromada může zrušit pouze své rozhodnutí o zrušení společnosti, nikoli dohodu společníků (ta může být zrušena opět pouze dohodou společníků). Dále nemůže dojít k revokaci na základě rozhodnutí valné hromady tehdy, pokud likvidátora jmenoval soud. V takovém případě rozhoduje o zrušení rozhodnutí o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace soud, a to na návrh společníků či valné hromady.

O revokaci rozhoduje valná hromada analogicky stejným způsobem jako o samotném rozhodnutí o zrušení, přičemž i zde je zapotřebí pořídit o rozhodnutí notářský zápis.

3.5 Rozhodování o významných majetkových dispozicích

3.5.1 Schvalování smluv uvedených v § 67a ObchZ

Na základě § 125 odst. 1 písm. j) ObchZ je zahrnuto do výlučné působnosti valné hromady schvalování smluv uvedených v ustanovení § 67a ObchZ (tzn. smlouvy, na jejímž základě dochází k převodu podniku, nebo jeho části, ke smlouvě o nájmu podniku nebo jeho části a ke smlouvě zřizující zástavní právo k podniku nebo jeho části). Vývoj k současnému znění však nebyl snadný a vyžádal si v relativně krátkém čase několik novelizací.

⁹⁴ ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 19.

Původní ustanovení bylo do obchodního zákoníku začleněno novelou provedenou zákonem č. 370/2000 Sb. Účelem přijetí úpravy obsažené v § 67a ObchZ bylo promítnout do českého právního řádu požadavky třetí a šesté směrnice, jež ukládají, aby byly na spojování podniků nebo jejich částí aplikovány obdobné postupy jako u fúze nebo rozdělení i tehdy, kdy nedochází k zániku právnické osoby. Uvedené smlouvy tedy musely být schváleny společníky nebo valnými hromadami a přezkoumány znalci obdobně jako při sloučení společností.

Jak uvedla důvodová zpráva k zákonu č. 554/2004 Sb., ukázalo se, že vázanost režimu odpovídajícího třetí směrnici jen na smlouvy o prodeji nebo nájmu podniku nebo jeho části, jak stanovilo do té doby účinné znění, umožňovalo vyhnout se režimu třetí směrnice uzavřením smlouvy jiného typu nebo nepojmenované smlouvy. V reakci na to bylo tedy třeba rozšířit a tím i více přiblížit ustanovení § 67a ObchZ, které bylo vázáno na úzký význam pojmu podnik, úpravě třetí směrnice. Novelou provedenou zákonem č. 554/2004 Sb. tedy došlo ke změně formulace předmětného ustanovení, ovšem poněkud vágním způsobem, což vedlo k mnohým diskuzím o tom, které smluvní typy vlastně podléhaly novelizovanému znění.⁹⁵ Proto došlo již velmi brzy k další novelizaci zákonem č. 56/2006 Sb., která znění § 67a ObchZ zcela změnila tak, aby již nebylo pochyb o tom, na jaké dispozice s podnikem se ustanovení vztahuje.

V současnosti je tedy zapotřebí souhlasu valné hromady ke smlouvě, na jejímž základě dochází k převodu podniku nebo jeho části, dále ke smlouvě o nájmu podniku nebo jeho části a ke smlouvě zřizující zástavní právo podniku nebo jeho části. Otázkou je, zda pod toto ustanovení spadají i další obdobné smluvní typy (jako je např. výpůjčka, leasing apod.), jejímž předmětem je podnik či jeho část. Stejně jako u dispozic výslovně zmíněných v § 67a ObchZ i u těchto obdobných smluvních typů lze konstatovat, že půjde rovněž o dispozice, které závažně zasahují do podnikatelské činnosti společnosti. Tudíž je možné v tomto případě analogicky dovodit (podle § 1 odst. 2 ObchZ a § 853 ObčZ), že bude třeba aplikovat omezení § 67a ObchZ i v takovýchto situacích, což však má jistě daleko do optimálního řešení.⁹⁶

⁹⁵ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 10., podstatně rozšířené vydání. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 231.

⁹⁶ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 308.

Podstatou této úpravy je limitace dispozičního oprávnění statutárního orgánu v systému řízení a správy obchodních společností (corporate governance) ve prospěch valné hromady při nakládání s některými významnými částmi majetku společnosti, mezi něž podnik či jeho část patří. Tedy v případě, kdy lze určité opatření kvalifikovat jako dispozici s podnikem nebo jeho částí ve smyslu předmětného ustanovení, je tím založena působnost valné hromady nejen ke schválení smluv, na jejichž základě by k takové dispozici mělo dojít, nýbrž rovněž i ke konkrétním pokynům ohledně takových záměrů.⁹⁷

Valná hromada rozhoduje o schválení uvedených smluv dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků a o tomto rozhodnutí musí být učiněn notářský zápis (§ 127 odst. 4 ObchZ). Názory na důsledek neudělení souhlasu se liší. Dvořák, T. konstatuje, že porušení povinnosti souhlasu valné hromady je překročením jednatelského oprávnění statutárního orgánu (a tedy i nástupem odpovědnosti příslušných osob za škodu tím společností způsobenou).⁹⁸ Plíva, S. či Dědič, J. hovoří o absolutní neplatnosti smlouvy uzavřené v rozporu s § 67a ObchZ podle ustanovení § 39 ObčZ.⁹⁹ Dalším názorem k této problematice je stanovisko zastávané právní teorií a soudní rozhodovací praxí, že nedostatek schválení má za následek neúčinnost takových smluv vůči třetím osobám.¹⁰⁰

⁹⁷ ČECH, P. Vymezení části podniku a působnost valné hromady. *Právní rádce*. 2006, č. 11, s. 5.

⁹⁸ DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 308.

⁹⁹ PLÍVA, S. Některé problémy smlouvy o nájmu podniku. *Právní fórum*. 2005, č. 2, s. 52 a DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1106.

¹⁰⁰ Viz judikatura Nejvyššího soudu ČR. *Nebylo proto možné, aby smlouva uzavřená mezi společností a členy orgánů společnosti stanovila způsob odměňování členů orgánů společnosti, aniž by tento způsob schválila, ať již před jeho začleněním do smlouvy, nebo po něm, valná hromada společnosti. Teprve schválením valnou hromadou se mohlo stát smluvní ujednání (...) pro společnost závazným (...) Nedostatek schválení příslušného ujednání smlouvy však nezpůsobil jeho neplatnost (...) ale pouze jeho neúčinnost.* (rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 27. 4. 2004, sp. zn. 29 Odo 414/2003, které se týká důsledků porušení § 66 odst. 2 ObchZ).

Dále např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 26. 10. 2004, sp. zn. 29 Odo 1137/2003, které se týká důsledků porušení § 196a odst. 3 ObchZ;

ČECH, P. Vymezení části podniku a působnost valné hromady. *Právní rádce*. 2006, č. 11, s. 5.

3.5.2 Finanční asistence

Novelou provedenou zákonem č. 215/2009 Sb. bylo mimo jiné do obchodního zákoníku zakotveno nové ustanovení § 120a ObchZ umožňující tzv. finanční asistenci. Pod tímto pojmem je třeba chápat možnost přímého nebo nepřímého poskytování záloh, půjček nebo úvěrů nebo zajišťování závazků společností s cílem umožnit nabytí vlastních podílů (akcií či obchodních podílů) třetí osobě. Do účinnosti novely byla finanční asistence v rámci Evropské unie zakázána, a to pro akciové společnosti. Česká republika se dobrovolně rozhodla tento zákaz rozšířit navíc i na společnost s ručením omezeným. Úprava nového § 120a ObchZ, který ve společnosti s ručením omezeným finanční asistenci za splnění určitých podmínek umožňuje, vychází z transpozice druhé směrnice ve znění její novely směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2006/68/ES. Stejně jako v případě původního zákazu finanční asistence, jde i u tohoto výjimečného ustanovení ze zákazu v případě České republiky o dobrovolnou přesahující transpozici, kdy bylo povinné směrnici transponovat pouze na akciové společnosti.

Podle ustanovení § 120a ObchZ tak může společnost poskytnout zálohu, půjčku, úvěr nebo jiné peněžité plnění anebo poskytnout zajištění pro účely získání podílů v ní, a to za splnění stanovených podmínek - finanční asistence musí být poskytnuta za podmínek obvyklých v obchodním styku, nepřivede společnost bezprostředně úpadek, společnost nevykazuje neuhrazené ztráty a jednatel o tom vypracuje písemnou zprávu. Společenská smlouva může obsahovat i další podmínky.

Podle ustanovení § 125 odst. 1 písm. n) ObchZ patří do působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným schválení poskytnutí finanční asistence podle § 120a ObchZ. Valná hromada bude o tomto rozhodovat prostou většinou přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet (§ 127 odst. 3 ObchZ). Notářský zápis o rozhodnutí nemusí být pořízen.

V situaci, kdy souhlas nebyl udělen, vyvstává otázka, zda je důsledkem neudělení souhlasu valnou hromadou neplatnost smlouvy o poskytnutí finanční asistence, odklad účinnosti smlouvy (neudělení souhlasu je tedy odkladací podmínkou), anebo jde jen o vnitřní omezení, které nemá žádné účinky navenek.¹⁰¹ V souladu

¹⁰¹ DĚDIČ, J., SKÁLOVÁ, J., HLAVÁČ, J.: Oceňování nepeněžitých vkladů a finanční asistence v novele obchodního zákoníku a účetní souvislosti (2. část), *Obchodněprávní revue*, 2009, č. 11, s. 312.

s dosavadní judikaturou, která považuje obdobné schvalování za tzv. schvalovací, nikoliv rozhodovací působnost valné hromady, jak Nejvyšší soud dovodil v rozhodnutí sp. zn. 32 Odo 1419/2004¹⁰², se přikláním k názoru, že „by šlo spíše dovozovat, že souhlas valné hromady je jen vnitřním omezením, které nemá za následek ani neplatnost ani neúčinnost.“¹⁰³

3.6 Rozhodování o vyloučení společníka

3.6.1 Kaduční řízení

Pojem kaduční řízení je v obchodněprávní teorii chápán jako specifický, právem upravený postup orgánů společnosti s ručením omezeným, v jehož důsledku dochází k vyloučení společníka, který je v prodlení s plněním v zákonem stanovených právních povinností, uvolnění obchodního podílu tohoto společníka a vznik práva společníka na vypořádací podíl.¹⁰⁴ Právními povinnostmi společníka, v jejichž důsledku může být kaduční řízení podle § 113 odst. 3 a 4 ObchZ zahájeno, je za prvé neuhrazení vkladu ve lhůtě stanovené společenskou smlouvou či zákonem, a to buď v souvislosti se založením a vznikem společnosti nebo při vazbě na zvýšení základního kapitálu. Přestože to není výslovně uvedeno, shoduje se teorie na tom, že lze kaduční řízení vést nejen v případě prodlení se splacením peněžitého vkladu, jak by vyplývalo při doslovném jazykovém výkladu ustanovení § 113 odst. 3 ObchZ (užití pojmu „splacení vkladu“), ale rovněž i při prodlení se splacením vkladu nepeněžitého (tím by došlo k faktickému nedůvodnému zvýhodnění společníků, jež se zavázali k nepeněžítým vkladům).¹⁰⁵ Za druhé jde o prodlení s úhradou peněžitého plnění společnosti mimo vklad v rámci příplatkové povinnosti uložené valnou hromadou. V jiných než v těchto

¹⁰² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 11. 2006, sp. zn. 32 Odo 1419/2004.

¹⁰³ DĚDIČ, J., SKÁLOVÁ, J., HLAVÁČ, J.: Oceňování nepeněžitých vkladů a finanční asistence v novele obchodního zákoníku a účetní souvislosti (2. část), *Obchodněprávní revue*, 2009, č. 11, s. 312.

¹⁰⁴ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1009.

¹⁰⁵ Shodně ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 10., podstatně rozšířené vydání. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 360 a DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1010.

zákonem stanovených případech kaduční řízení zahájit není možné. Ve všech ostatních situacích je rozhodování o vyloučení společníka svěřeno soudu. Výčet těchto případů je třeba považovat za kogentní a pokud by společenská smlouva zakládala i další důvody pro vyloučení společníka rozhodnutím valné hromady, bylo by nutné považovat ji v této části považovat za neplatnou. Jak již bylo řečeno v subkapitole o změně společenské smlouvy, stejně tak není možné společníka vyloučit tím, že by valná hromada změnila na základě zmocnění v ustanovení § 125 odst. 1 písm. d) ObchZ společenskou smlouvu v osobách společníků.¹⁰⁶

Je důležité zmínit, že jde o fakultativní možnost společnosti, nikoli o její povinnost. Záleží tedy pouze na jejím uvážení (respektive na uvážení jejích jednatelů), zda kaduční řízení zahájí či raději zvolí vymáhání splacení vkladu či příplatku soudní cestou. Domnívám se ve shodě s prvorepublikovou naukou, že pokud již k zahájení dojde, je třeba v postupu pokračovat až do rozhodnutí valné hromady, které může být jak souhlasné tak nesouhlasné.¹⁰⁷ Rovněž je dovozováno, že v situaci, kdy se v prodlení ocitne více společníků, je třeba vůči nim postupovat shodně, tzn. pokud je zahájeno kaduční řízení proti jednomu společníkovi, je třeba je zahájit rovněž i vůči ostatním společníkům v prodlení. Opačný postup by bylo nutné považovat za jednání proti dobrým mravům a poctivému obchodnímu styku.¹⁰⁸

První fází kadučního řízení je tzv. vyzývací řízení, při němž je společník, jenž je v prodlení se svou povinností pod pohrůzkou vyloučení vyzván, aby svou povinnost splnil ve lhůtě, jež nesmí být kratší než 3 měsíce (§ 113 odst. 3 ObchZ). Forma výzvy není v zákoně stanovena. Vede se diskuze, zda výzvou ve smyslu ustanovení § 113 odst. 3 ObchZ může být i usnesení valné hromady (např. v situaci, kdy je společník v prodlení zároveň jediným jednatelem společnosti). Zatímco Eliáš, K. vyslovil názor,

¹⁰⁶ Rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 26. 8. 1997, sp. zn. 1 Odon 36/97; *Soudní judikatura*, 1997, č. 12, s. 280 – 283.

¹⁰⁷ PATSCH, H, NESÝ, P. C., KOZÁKOVÁ, A. *Společnost s ručením omezeným*. Praha : V. Linhart, 1934, s. 233.

¹⁰⁸ Shodně DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1010, PATSCH, H, NESÝ, P. C., KOZÁKOVÁ, A. *Společnost s ručením omezeným*. Praha : V. Linhart, 1934, s. 233 a ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 13.

že postačí již samotné usnesení valné hromady o výzvě společníkovi,¹⁰⁹ Štenglová, I. soudí, že za výzvu ve smyslu uvedeného ustanovení by bylo možné považovat až následné doručení usnesení o výzvě společníkovi, popřípadě jeho seznámení s ní.¹¹⁰ Osobně se přikláním k druhému názoru, neboť společník by měl být s usnesením o výzvě minimálně seznámen. Obdobně rozhodl i Nejvyšší soud SR, kdy podle jeho nálezu může být výzva realizována tak, že bude společníkovi zaslán dopis o průběhu valné hromady, v němž bude obsaženo její usnesení a dále poučení, že další porušení společenské smlouvy bude považováno za dostatečný důvod pro jeho vyloučení ze společnosti.¹¹¹

V případě, že ani ve lhůtě stanovené platnou výzvou společník neuhradí nedoplatek, nastupuje druhá fáze kadučního řízení, kterou je rozhodování valné hromady o vyloučení. Valná hromada není povinna prodlévajícího společníka vyloučit (lze argumentovat jazykovým výkladem ustanovení § 113 odst. 4 ObchZ, kdy je užito slovo „může vyloučit“).¹¹² Zde je nutné zdůraznit, že valná hromada může rozhodnout o vyloučení společníka pouze do doby, kdy společníkovo prodlení stále trvá. Pokud tedy společník do okamžiku rozhodnutí valné hromady svou povinnost splní, i když třeba až po uplynutí lhůty stanovené ve výzvě, nemůže již být vyloučen. Tento názor byl přijat v judikatuře Nejvyššího soudu ČR, podle níž „*po splacení dlužného vkladu, společník nemůže být ze společnosti vyloučen podle ustanovení § 113 odst. 4 ObchZ.*“¹¹³

Rozhodování valné hromady o vyloučení společníka ze společnosti s ručením omezeným podle § 113 odst. 4 ObchZ a § 121 odst. 1 ObchZ je rozhodováním podle ustanovení § 125 odst. 1 písm. h) ObchZ a na základě § 127 odst. 3 ObchZ postačí k jeho přijetí prostá většina hlasů společníků přítomných na valné hromadě, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet. Společník, o jehož vyloučení valná

¹⁰⁹ ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. Praha : Prospektrum, 1997, s. 125.

¹¹⁰ ŠTENGLVÁ, I. in ŠTENGLVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 10., podstatně rozšířené vydání. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 361.

¹¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu SR ze dne 29. 4. 1997, sp. zn. V Obdo 5/97 nebo také *Zo súdnej praxe*, 1998, č. 1, s. 15.

¹¹² Shodný závěr dovozuje např. DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1112.

¹¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 4. 1998, sp. zn. 1 Odon 132/97 nebo také *Soudní judikatura*, 1998, č. 16, s. 376 - 380.

hromada rozhoduje, nemůže při daném hlasování o vyloučení využít své hlasovací právo (§ 127 odst. 5 písm. b) ObchZ). O rozhodnutí o vyloučení společníka musí být učiněn notářský zápis (§ 141 odst. 1 ObchZ).

3.6.2 Vyloučení společníka soudem

Společnost s ručením omezeným může rovněž iniciovat soudní řízení, v jehož rámci bude soud posuzovat, zda byly splněny podmínky uvedené v ustanovení § 149 ObchZ, tedy zda společník porušuje závažným způsobem své povinnosti, přestože byl vyzván k jejich plnění a rovněž upozorněn na možnost vyloučení. V případě, že soud shledá splnění podmínek, rozhodne o vyloučení společníka ze společnosti. Důsledky budou stejné jako u vyloučení společníka rozhodnutím valné hromady, tzn. dojde k uvolnění obchodního podílu tohoto společníka a současně společníkovi vznikne právo na vypořádací podíl.

Nutným předpokladem je, že s návrhem na zahájení soudního řízení musí souhlasit společníci, jejichž vklady představují alespoň polovinu základního kapitálu (§ 149 ObchZ). Obchodní zákoník tedy výslovně nepředpokládá, že by tak měla učinit valná hromada. Neurčuje ani formu, kterou mají společníci svůj souhlas vyjádřit. Přestože je vhodné učinit souhlas na valné hromadě, není nicméně vyloučeno například ani udělení při setkání společníků mimo valnou hromadu. Podstatné však bude, aby společníci souhlas udělili prokazatelným způsobem, nejlépe pak písemnou formou.

4 Rozhodování společníků mimo valnou hromadu

4.1 Rozhodování společníků mimo valnou hromadu podle ustanovení § 130 ObchZ

Jak již bylo řečeno, ustanovení § 130 ObchZ, na základě kterého mohou společníci rozhodovat přímo a tedy mimo k tomu zřízené orgány společnosti, představuje jeden z prvků příznačných pro společnosti osobního typu, který se v úpravě společnosti s ručním omezeným projevuje. Toto ustanovení tak umožňuje společníkům přijímat rozhodnutí o všech záležitostech, které spadají do působnosti valné hromady, aniž by se valná hromada konala (respektive její zasedání). Na tento způsob

rozhodování lze pohlížet jako na „konstrukci valné hromady vez fyzického shromáždění společníků.“¹¹⁴

Návrh usnesení se v tomto případě předkládá společníkům k vyjádření, a to včetně oznámení lhůty, ve které mají učinit písemné vyjádření. Zahájit rozhodování může osoba, která je jinak oprávněna svolat valnou hromadu. Jde tedy v první řadě o osobu jednatele a dále o společníka (za splnění podmínek uvedených v § 129 odst. 2 ObchZ) či dozorčí radu, byla-li zřízena (§ 140 odst. 2 ObchZ).

Zákon nestanovuje pro lhůtu určenou k písemnému vyjádření, jež je součástí návrhu, žádnou minimální délku, kterou je nutné společníkům poskytnout. V literatuře nicméně panuje shoda, že tato lhůta musí být přiměřená povaze věci, aby byl společníkům poskytnut dostatečný prostor ke zvážení a vyjádření se k návrhu.¹¹⁵

Shoda však nepanuje ohledně formy, kterou má mít návrh usnesení. Zatímco Dědič, J. či Eliáš, K. se přiklání k názoru, že je třeba návrh učinit v písemné formě, což dovozují ze znění ustanovení § 130 odst. 1 ObchZ, které hovoří o „předložení“,¹¹⁶ Štenglová, I. se s tímto názorem neztotožňuje a naopak dovozuje, že je možné rovněž podat ústně.¹¹⁷ Osobně se přikláním k druhému uvedenému názoru. Domnívám se, že pokud by zákonodárce měl opravdu v úmyslu požadovat písemnou formu návrhu, učinil by tak explicitně, jako v případě jiných ustanovení obchodního zákoníku. Nicméně i zde může písemná forma usnadnit pozdější prokazování faktu, zda a kdy byl návrh skutečně předložen.

Pro hlasování samotné pak platí stejná úprava jako pro rozhodování valné hromady. Jedinou výjimkou je podle § 130 odst. 1 ObchZ odlišné pravidlo pro

¹¹⁴ PELIKÁNOVÁ, I., ČERNÁ, S. a kol. *Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva*. 2. díl. Praha : ASPI, a. s., 2006, s. 415.

¹¹⁵ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 414, DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1154, DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 227.

¹¹⁶ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1154, ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. Praha : Prospektrum, 1997, s. 154 a PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a. s., 1998, s. 489.

¹¹⁷ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 414.

stanovení většiny, která se počítá z celkového množství hlasů patřících všem společníkům. I pro případ hlasování společníků mimo valnou hromadu tedy platí ustanovení obchodního zákoníku nebo případně společenské smlouvy o tom, ve kterých případech je třeba dosáhnout kvalifikované většiny (§ 127 odst. 4 ObchZ). Stejně tak je třeba aplikovat i další ustanovení, která se týkají rozhodování valné hromady, tzn. § 127 odst. 5 ObchZ o zákazu výkonu hlasovacích práv, dále § 127 odst. 9 ObchZ o tom, kdy zákaz hlasovacích práv neplatí, a ustanovení § 127 odst. 6 ObchZ odkazující na obdobné užití § 186c odst. 1 ObchZ o tom, že se při hlasování nepřihlíží k hlasům, které nemůže společník podle zákazu v § 127 odst. 5 ObchZ vykonávat.¹¹⁸ Dále je možné usnesení vzešlé z hlasování mimo valnou hromadu podle § 130 odst. 1 ObchZ napadnout návrhem podle ustanovení § 131 odst. 1 ObchZ.

Na závěr je nutné zmínit ještě jednu podmínku, kterou obchodní zákoník pro tento způsob rozhodování stanoví. V případě, že zákon vyžaduje pořízení notářského zápisu o rozhodnutí valné hromady, může být rozhodnutí učiněné mimo valnou hromadu přijato jen tehdy, pokud projevy vůlí společníků, jimiž vyslovují souhlas s předloženým návrhem usnesení, budou mít formu notářského zápisu. Tento notářský zápis musí obsahovat znění navrhovaného usnesení.

4.2 Rozhodování dohodou společníků

Rozhodování dohodou společníků, které je v rámci úpravy společnosti s ručením omezeným obsaženo v ustanoveních § 141, § 149a a § 152 ObchZ, je třeba zásadně odlišit od výše uvedeného procesu rozhodování společníků mimo valnou hromadu podle § 130 ObchZ. V současnosti tedy zákoník upravuje celkem tři způsoby rozhodování o některých významných a existenčních otázkách – rozhodování valnou hromadou, rozhodování mimo valnou hromadu na základě ustanovení § 130 ObchZ a rozhodování dohodou podle § 141, § 149a a § 152 ObchZ.

Podle ustanovení § 141 odst. 1 ObchZ je ke změně společenské smlouvy zapotřebí souhlasu všech společníků nebo rozhodnutí valné hromady. Tedy v situaci, kdy má společnost zájem provést změnu společenské smlouvy bez nutnosti svolat

¹¹⁸ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1154 – 1155.

valnou hromadu, se nabízí dva způsoby rozhodování mimo valnou hromadu, a to na základě § 130 ObchZ ve spojení s § 125 odst. 1 písm. d) ObchZ, ale rovněž i dle § 141 ObchZ. První zmíněný proces je jistě výhodnější v tom, že k přijetí usnesení podle postupu v § 130 ObchZ je zapotřebí kvalifikované většiny všech společníků, nestanovili společenská smlouva vyšší počet (§ 127 odst. 4 ObchZ). Je však třeba dodržet stanovený postup, jinak by mohl soud na základě návrhu prohlásit přijaté usnesení za neplatné. U druhého postupu dle § 141 ObchZ je pak třeba souhlasu všech společníků v dohodě ve formě notářského zápisu (§ 63 ObchZ ve vazbě na § 57 odst. 1 ObchZ). Tato dvojkolejnost rozhodování o změně společenské smlouvy společníky mimo valnou hromadu není jistě vhodným prvkem úpravy rozhodování společníků mimo valnou hromadu.

Rozhodování podle § 149a ObchZ o ukončení účasti společníka dohodou všech společníků (tedy včetně společníka, který ze společnosti vystupuje) je ve výlučné působnosti všech společníků, z čehož vyplývá, že nelze postupovat podle § 130 ObchZ, jelikož není založena působnost valné hromady. Dohoda musí mít písemnou formu s úředně ověřenými podpisy, jinak je neplatná.

Posledním případem je pak rozhodování o zrušení společnosti dle ustanovení § 152 ObchZ. Jde o pozitivní fakultativní působnost valné hromady, kdy mohou společníci zrušit společnost dohodou, pokud společenská smlouva nesvěřuje toto rozhodování do působnosti valné hromady. V případě, že by společenská smlouva nic o zrušení společnosti neuvedla a nebo výslovně stanovila, že tak mohou učinit společníci dohodou podle § 152 ObchZ, platilo by ve výsledku to samé, co bylo řečeno s souvislostí s ustanovením § 149a ObchZ – i zde by společníci nemohli užít ustanovení § 130 ObchZ, jelikož by nebyla založena působnost valné hromady. Naopak by to však možné bylo.

Dohoda musí mít formu notářského zápisu, jinak je neplatná.

Celé současné pojetí koncepce rozhodování společníků dohodou podle uvedených ustanovení § 141, § 149a a § 152 ObchZ dle mého názoru dosti narušuje a zbytečně činí méně přehlednou jinak vcelku ucelenou úpravu rozhodování společníků mimo valnou hromadu. Domnívám se, že vhodným řešením ke sjednocení a zpřehlednění celé úpravy by bylo tato ustanovení zrušit a naopak vložit do ustanovení § 127 ObchZ další kvorum (k současným dvěma vyšším hlasů nutných k přijetí, prosté a

kvalifikované většině) nutné k přijetí rozhodnutí, kterým by bylo vyjádření souhlasu všech společníků (ta by byla stanovena například pro usnesení o zrušení společnosti). Společníci by tak měli pouze dvě možnosti jak rozhodnout o otázkách spadajících do působnosti valné hromady, a to buď na zasedání valné hromady, anebo mimo valnou hromadu ovšem pouze za dodržení postupu uvedeného v § 130 ObchZ.

4.3 Udělení dodatečného souhlasu společníka s navrhovaným rozhodnutím valné hromady

I když nejde o rozhodování společníka ve smyslu předchozího textu, je vhodné zde tento postup uvést. Podle § 127 odst. 7 ObchZ mohou společníci, kteří se nezúčastnili valné hromady (důvod neúčasti nehraje v tomto případě roli), dodatečně projevit svůj souhlas s navrhovaným rozhodnutím valné hromady i mimo valnou hromadu. Podmínkou je nutnost doručit společnosti souhlas společníka ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, v němž se konala nebo měla konat valná hromada. Pokud vyžaduje zákon, aby byl o předmětném rozhodnutí valné hromady vyhotoven notářský zápis, musí být rovněž souhlas společníka ve formě notářského zápisu, jež bude současně obsahovat návrh rozhodnutí valné hromady, jehož se souhlas týká.

Z textu ustanovení vyplývá, že společník může vyjádřit s návrhem rozhodnutí pouze souhlas a nikoli tedy nesouhlas. Není proto možné, aby společník způsobil, že bude jednou přijaté rozhodnutí valné hromady následně nepřijato (a tedy de facto zrušeno).

Úprava tohoto ustanovení dopadá na dvě skupiny situací. Zaprvé jde o případ, kdy se valná hromada konala (byla tedy usnášeníschopná), nicméně pro návrh rozhodnutí nehlasovala dostatečná většina hlasů společníků. Zadruhé se pak jedná o situaci, kdy se na příslušném zasedání valné hromady nesešel nutný minimální počet společníků a valná hromada tudíž nebyla usnášeníschopná. Domnívám se, že v této situaci by měli mít možnost hlasovat nejen společníci, kteří na dané valné hromadě nebyli přítomni, jak vyplývá z doslovného jazykového výkladu ustanovení, ale rovněž i společníci, kteří sice byli fyzicky přítomni na zasedání, ale tím, že se valná hromada

nekonala, nehlasovali. Tento argument více odpovídá logickému výkladu,¹¹⁹ nicméně v literatuře existuje i názor opačný.¹²⁰

Existence udělení dodatečného souhlasu s rozhodnutím valné hromady je u společnosti s ručením omezeným jistě praktickým ustanovením. Negativem, který tato koncepce přináší, je s tím související zásah do právní jistoty, kdy usnesení může, ale nemusí být následně přijato. Dostatečným korektivem je však jednoměsíční lhůta, která tak zabraňuje nepřiměřeným prodlevám a dělá z tohoto ustanovení vhodnou součást úpravy rozhodování valné hromady.

5 Specifika jednočlenné společnosti s ručením omezeným ve vztahu k působnosti valné hromady

Společnost s ručením omezeným může být jednočlennou společností již od svého založení (respektive vzniku), ale rovněž se jí může stát i kdykoli v průběhu své existence. V praxi není jejich výskyt ojedinělý. Obchodní zákoník stanoví pro jednočlenné společnosti s ručením omezeným, stejně jako v případě jednočlenných akciových společností, několik odchylek od právní úpravy vícečlenných společností, což si vynucuje jejich zvláštní povaha.

Z hlediska předmětu této práce je jistě nejvýznamnější § 132 ObchZ (u akciové společnosti je obdobou § 190 ObchZ). Podle § 132 odst. 1 ObchZ se totiž v případě jednočlenné společnosti s ručením omezeným valná hromada vůbec nekoná a její působnost vykonává jediný společník společnosti. Tato úprava má své logické opodstatnění. Valná hromada o jednom společníkovi by totiž pozbývala smyslu, jelikož jakékoli podmínky ohledně usnášeníschopnosti či hlasování by byly automaticky splněny podle vůle jediného společníka. V případě, že je jediným společníkem akciová společnost, přijímá podle judikatury Nejvyššího soudu rozhodnutí představenstvo akciové společnosti.¹²¹

¹¹⁹ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 408.

¹²⁰ DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1135.

¹²¹ „Má-li společnost s ručením omezeným jediného společníka, jímž je akciová společnost, přijímá rozhodnutí jediného společníka představenstvo akciové společnosti; k přijetí takového rozhodnutí

Dalším logickým důsledkem, který vyplývá z povahy věci, je i vyloučení aplikace ustanovení § 127 odst. 5 ObchZ, jež vyjmenovává případy, kdy společník nemůže vykonávat hlasovací právo. Společník rovněž sám rozhoduje v případech, kdyby rozhodovali společníci dohodou mimo valnou hromadu podle § 141, § 149a a § 152 ObchZ.

Společník tedy může rozhodnout jakoukoli otázku, která spadá do působnosti valné hromady, i když, jak bylo výše řečeno, sám tímto orgánem není. Může tak na sebe atrahovat podle § 125 odst. 3 ObchZ i rozhodování o dalších otázkách, jež jinak náleží do působnosti ostatních orgánů společnosti s ručením omezeným. Nicméně i na něj se vztahuje zákaz vyhradit si možnost jednat jménem společnosti. V praxi jsou ovšem velmi časté jednočlenné společnosti s ručením omezeným, ve kterých je jediný společník současně i jednatelem společnosti. V takovém případě jediný společník jak rozhoduje v působnosti valné hromady, tak i vykonává působnost jednatele včetně jednání za společnost navenek.

Zákon stanoví na rozhodování jediného společníka v působnosti valné hromady určité formální podmínky. Rozhodnutí společníka musí mít písemnou formu a dále jej musí společník podepsat. V případech, kdy zákon vyžaduje pořídit o rozhodnutí valné hromady notářský zápis, je třeba, aby i rozhodnutí společníka mělo formu notářského zápisu. Ustanovení § 132 odst. 2 ObchZ pak ukládá povinnost, aby bylo rozhodnutí jediného společníka doručeno jednatelem a dozorčí radě, jestliže byla zřízena. Dále pak zakládá právo jediného společníka vyžadovat, aby se rozhodování v působnosti valné hromady zúčastnil i jednatel a dozorčí rada, byla-li zřízena.

V literatuře považují někteří autoři za diskuzní otázku, zda lze napadnout rozhodnutí jediného společníka podle ustanovení § 131 ObchZ. Dědič, J. nejprve hovoří o tom, že může být sporné, zda rozhodnutí jediného společníka lze napadnout podle uvedeného ustanovení nebo zda je třeba postupovat podle obecné úpravy neplatnosti právních úkonů, aby se na závěr přiklonil k první možnosti.¹²² Možnost, že by se jednalo o právní úkon, byla vyloučena rozhodnutím Nejvyššího soudu, který judikoval, že „rozhodování v působnosti valné hromady není jednáním společnosti ve vztahu ke

není třeba svolávat zvláštní zasedání představenstva.“ (rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 6. 2003, sp. zn. 29 Odo 882/2002).

¹²² DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002, s. 1189.

*třetím osobám (právním úkonem), a proto jej nemohou činit osoby, oprávněné jednat jménem společnosti, ale musí je přijmout orgán k tomu oprávněný, tj. představenstvo společnosti.*¹²³ Osobně tuto otázku, stejně jako například Štenglová, I.,¹²⁴ nepovažuji za spornou a jednoznačně se přikláním k názoru, že ustanovení § 131 ObchZ je třeba aplikovat i pro rozhodování jediného společníka.

Závěr

Jak vyplývá z textu této práce, okruh otázek, o kterých může valná hromada svým usnesením rozhodovat, je opravdu velmi široký. Jedním z cílů stanovených v úvodu této práce bylo tyto otázky důkladně zanalyzovat, popsat a uspořádat je tak, aby se čtenář po jejím přečtení mohl snadno a rychle v dané problematice zorientovat. Přestože v rámci celé úpravy působnosti vyvstává řada sporných momentů, z větší části jde o problémy, které nenabývají zásadního rozměru a které tak lze často vhodnou interpretací a argumentací odstranit. Cílem rovněž bylo právě na uvedené problematické momenty poukázat a nabídnout možnost jejich řešení, případně nastínit i odlišné pohledy, pokud nepanuje o způsobu řešení plná shoda, včetně formulace názoru autora této práce.

Současnou úpravu působnosti valné hromady je možno hodnotit spíše jako vcelku podařenou než naopak. Svou roli v tom jistě hraje v základu relativně ustálená koncepce této formy obchodní společnosti, bohatá publikační činnost právnické veřejnosti a v neposlední řadě rovněž četná rozhodovací činnost vyšších soudů. Přesto bych znovu na závěr vytkl určitá problematická ustanovení, jež by bylo vhodné pozměnit za účelem větší ucelenosti koncepce právní úpravy působnosti.

Jde zejména o možnost společníků rozhodovat dohodou mimo valnou hromadu. Jakkoliv tento způsob vyplývá ze soukromoprávního smluvního základu obchodních společností, domnívám se, že by bylo vhodné pro větší přehlednost a jednotnost tuto úpravu z obchodního zákoníku vypustit a ponechat pouze rozhodování společníků v rámci valné hromady, popřípadě mimo valnou hromadu dle ustanovení § 130 ObchZ.

¹²³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 10. 2007, sp. zn. 29 Cdo 1193/2007.

¹²⁴ ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 428.

Dále by bylo jistě vhodné zakotvit do právní úpravy obdobné ustanovení, jakým je v současné době již obsolentní § 47 ObčZ, které by výslovně chránilo před situacemi, kdy dojde k platnému uzavření smlouvy, ale z důvodu jejího neschválení valnou hromadou však tato nemůže nabýt účinnosti. Rovněž nepříliš šťastným je v některých případech použití systému odkazování na obdobná užití jiných ustanovení, které může zbytečně způsobovat výkladové problémy (jde například o v této práci diskutovanou možnost podílení se zaměstnanců na zisku společnosti s ručením omezeným). To je však obecný nedostatek celé zákonné úpravy.

Na úplný závěr bych zde ještě velmi rád vyjádřil přání, aby finální podoba příští právní kodifikace (v současnosti již ve stavu blízkém svému schválení) nejen společnosti s ručením omezeným, ale celkově obchodních společností, byla ještě kvalitnější než ta současná. Jen tak se může stát významným podpůrným prostředkem k úspěšnému fungování tržního mechanismu.

Seznam zkratek

ObčZ	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
ObchZ	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
PřemZ	Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.
ÚčZ	Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
ZAud	Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech).
ŽZ	Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

Třetí směrnice Třetí směrnice Rady č. 78/855/EHS ze dne 9. října 1978, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o fúzích akciových společností, v platném znění

Šestá směrnice Šestá směrnice Rady č. 82/891/EHS ze dne 17. prosince 1982, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o fúzích akciových společností, v platném znění

Použitá literatura

Komentáře

- DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl I. Praha : POLYGON, 2002.
- DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl II. Praha : POLYGON, 2002.
- DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Díl III. Praha : POLYGON, 2002.
- DĚDIČ, J., LASÁK, J. *Právo kapitálových obchodních společností. Přehled judikatury s komentářem*. 1. díl. Praha : Linde Praha, akciová společnost, 2010.
- KRÁLÍČEK, V. *Zákon o auditorech. Komentář*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009.
- KUHN, P., ŠTENGLOVÁ, I., BÍLÁ, I., HAVEL, B. a kol. *Zákon o přeměných obchodních společnostích a družstev. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010.
- PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. 2. vydání. Praha : Linde Praha, a. s., 1998.
- POKORNÁ, J., KOVAŘÍK, Z., ČÁP, Z. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 1. díl. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2009.
- ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 6. vydání. Praha : C. H. Beck, 2001.
- ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 10., podstatně rozšířené vydání. Praha : C. H. Beck, 2005.
- ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009.
- ŠVESTKA, J. in ŠVESTKA, J., JEHLIČKA, O., ŠKÁROVÁ, M., SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 10. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.

Monografie

- BARTOŠÍKOVÁ, M., ŠTENGLOVÁ, I. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.
- DVOŘÁK, T. *Přeměny obchodních společností a družstev*. 1. vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008.
- DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přepracované vydání. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008.

ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. Praha : Prospektrum, 1997.

PATSCH, H, NESÝ, P. C., KOZÁKOVÁ, A. *Společnost s ručením omezeným*. Praha : V. Linhart, 1934.

Učebnice

ELIÁŠ, K., BARTOŠÍKOVÁ, M., POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2005.

PELIKÁNOVÁ, I., ČERNÁ, S. a kol. *Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva*. 2. díl. Praha : ASPI, a. s., 2006.

Časopisecké články

ČECH, P. Vymezení části podniku a působnost valné hromady. *Právní rádce*. 2006, č. 11, s. 4-12.

DĚDIČ, J. Nad zákonem o přeměnách aneb druhá „podařená“ dekodifikace obchodního zákoníku. *Právní zpravodaj*. 2008, č. 2, s. 1 – 5.

DĚDIČ, J., SKÁLOVÁ, J., HLAVÁČ, J.: Oceňování nepeněžitých vkladů a finanční asistence v novele obchodního zákoníku a účetní souvislosti (2. část), *Obchodněprávní revue*, 2009, č. 11, s. 308 – 319.

ELIÁŠ, K. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*. 1997, č. 2, s. 1-20.

PLÍVA, S. Některé problémy smlouvy o nájmu podniku. *Právní fórum*. 2005, č. 2, s. 51 – 54.

ŠTENGLOVÁ, I. K judikatuře v oblasti právní úpravy ukončení účasti společníka ve společnosti soudem. *Soudní rozhledy*. 1998, č. 11, s. 281 – 284.

Elektronické prameny

12-7. Právnícké osoby podle vybraných právních forem (stav k 31. 12.). In *Statistická ročenka České republiky 2009* [online]. Český statistický úřad, 2009 [cit. 20. 11. 2010].

Dostupné z:

<[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/DD0030C710/\\$File/0001091207.xls](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/DD0030C710/$File/0001091207.xls)>.

Judikatura

- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 6. 2005, sp. zn. Odo 442/2004.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 4. 2000, sp. zn. 32 Cdo 2776/99.
- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 11. 1993, 15 Co 11/93, Rc 41/95.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu československé republiky ze dne 15. února 1921, R I 137/21 nebo také VÁŽNÝ, F. *Rozhodnutí Nejvyššího soudu československé republiky ve věcech občanských, svazek třetí z roku 1921*, Praha : Právnické vydavatelství v Praze, společnost s r. o., 1921, č. 922, s. 120 – 122.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 10 2000, sp. zn. 29 Cdo 968/2000.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 1. 2004, sp. zn. 7 Cmo 89/2003 nebo také *Soudní rozhledy*, 2000, č. 10, s. 385-386.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 7. 1999, sp. zn. 7 Cmo 672/98 nebo také *Právní rozhledy*, 2000, č. 6, s. 271-281.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 181/2003.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu československé republiky ze dne 19. června 1923, Rv I 1237/22 nebo také VÁŽNÝ, F. *Rozhodnutí Nejvyššího soudu československé republiky ve věcech občanských, ročník pátý z roku 1923*, Praha : Právnické vydavatelství v Praze, společnost s r. o., 1923, č. 2734, s. 1056 – 1059.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.1.2007, sp. zn. 29 Odo 1200/2005.
- Rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 26. 8. 1997, sp. zn. 1 Odon 36/97; *Soudní judikatura*, 1997, č. 12, s. 280 – 283.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 7. 10. 1998, sp. zn. 1 Odon 110/97 nebo také *Soudní judikatura*, 1999, č. 3, s. 106.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 27. 4. 2004, sp. zn. 29 Odo 414/2003.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 26. 10. 2004, sp. zn. 29 Odo 1137/2003.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 11. 2006, sp. zn. 32 Odo 1419/2004.
- Usnesení Nejvyššího soudu SR ze dne 29. 4. 1997, sp. zn. V Obdo 5/97 nebo také *Zo súdnej praxe*, 1998, č. 1, s. 15.

- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 4. 1998, sp. zn. 1 Odo 132/97 nebo také *Soudní judikatura*, 1998, č. 16, s. 376 - 380.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 6. 2003, sp. zn. 29 Odo 882/2002.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 10. 2007, sp. zn. 29 Cdo 1193/2007.

Název diplomové práce v anglickém jazyce

Competencies of the General Meeting of a limited liability company

Abstrakt

Diplomová práce pojednává o působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným v rámci českého právního řádu. Jejím cílem je v první řadě vymezit pojem působnost valné hromady. Dále je jím podrobná analýza jednotlivých otázek, které do této působnosti spadají. Pozornost se co nejvíce koncentruje na to, jakým způsobem se řešení daných otázek dotýká valné hromady, tedy jaké náležitosti, postupy a omezení musí valná hromada jako nejvyšší orgán společnosti s ručením omezeným při rozhodování dle zákonné úpravy dodržovat. Záměrem je rovněž poukázat v rámci uvedené problematiky na oblasti, které jsou nejednoznačné nebo na něž nepanuje z nějakého důvodu jednotný názor, včetně poskytnutí vlastního komentáře či názoru s případným návrhem možného řešení. Nezbytnou součástí práce je rovněž rozbor současné judikatury vyšších soudů vztahující se k předmětu práce.

Účelem první kapitoly je uvést čtenáře stručným způsobem do dané problematiky. Její obsah je zaměřen převážně na vymezení postavení valné hromady v rámci společnosti s ručením omezeným vůči ostatním orgánům společnosti. Druhá kapitola se orientuje na definování pojmu působnost, na teoretické rozdělení působnosti do skupin a dále na důsledky, které s sebou nese rozhodování valné hromady o otázkách, jež do její působnosti nepatří. Největší část této práce pak zabírá kapitola třetí. Ta je tvořena podrobným rozbohem jednotlivých otázek působnosti valné hromady, které jsou pro lepší názornost a uchopitelnost rozděleny do tematicky souvisejících okruhů. Kapitola čtvrtá a pátá pojednávají na závěr o specifických případech, které nějakým způsobem vybočují ze základního rámce rozhodování valné hromady. Jde o situace, kdy buď společníci rozhodují mimo tento orgán, anebo kdy má společnost pouze jediného společníka.

Abstract

This thesis deals with competencies of the General Meeting of a limited liability company in the Czech legal order. At the first place its aim is to define the term competencies of the General Meeting. The next main task is an in-depth analysis of each issue that falls within the competencies. The attention is concentrated predominately on how decisions about the issues concern the General Meeting as the highest body of the limited liability company, i.e. which requirements, procedures and limitations have to be complied with according to the law. The intent is to point out all the areas within the subject matter of this thesis that are ambiguous or the areas without any consistent view on them for any reason including providing with my own commentary or opinion of a possible solution. The essential part of the thesis is an analysis of a current practice of higher courts of the Czech Republic related to the subject matter of the thesis.

The purpose of the first chapter is to introduce briefly the issue of the competencies of the General meeting to the reader. Its content is focused mostly on determination of a position of the General Meeting within the limited liability company comparing to the other bodies of the company. The second chapter is concentrated on defining the term competence, the theoretical division of the competence into groups and on consequences of deciding issues that do not fall within the competencies of the General Meeting. The chapter three covers the biggest part of this thesis. This chapter deals with a deep analysis of all the issues falling within the competencies of the General Meeting that are divided into several thematically connected groups for a better illustration and understanding of the topic. Finally, the chapters four and six concern with specific cases that differ from the main framework of the decision-making procedure of the General Meeting in some way. These are situations where members may make a decision outside this body or where the company is composed of just a single member.

Seznam klíčových slov

Společnost s ručením omezeným	Limited liability company
Valná hromada	General Meeting
Působnost	Competencies